

Izveštaj sa projekta: Improved access to legal assistance

*Demografska slika, procena pravnog statusa i potreba,
kao i ispitivanje traumatskih iskustava izbeglica koji su u
tranzitu kroz Srbiju*

Izveštaj pripremili:

Ana Janković Jovanović

Bojana Trivunčić

Vojislav Đurašinović

Beograd, 2015.

Istraživanje je sprovedeno u okviru projekta „Improved access to legal assistance“ Beogradskog centra za ljudska prava koji je finansiran je od strane UNHCR-a.

1. Uvod

Prema podacima UNHCR¹, broj ljudi koji su primorani da napuste svoje domove naglo je porastao poslednjih godina. U 2013. godini porast broja raseljenih ljudi bio je najveći porast ikada zabeležen u jednoj godini. U 2014. godini 59,5 miliona ljudi je prisilno raseljeno. U 2015. godini će broj izbeglica „značajno premašiti 60 miliona“, navode stručnjaci UNHCR-a. Glavni razlog takvog povećanja je izbijanje rata u Siriji 2011. godine. Najveći broj izbeglica u pokretu, koji pokušava da nađe utočište u zemljama zapadne Evrope, dolazi iz Sirije, Avganistana i Iraka. Na tom putu najčešće prolaze kroz Tursku, Grčku i dolaze do zemalja zapadnog Balkana. Zemlje u ovom regionu, poput Makedonije, Srbije i Hrvatske, mesecima se suočavaju sa dramatičnim porastom priliva izbeglica.

Ne zna se koliko je ljudi izgubilo život u složenim sukobima u Siriji koji traju već gotovo četiri i po godine. Ujedinjene nacije navode da je stradalo oko 220.000 ljudi. Sve je počelo demonstracijama protiv predsednika Sirije Bašara al Asada u martu 2011, nastavilo se građanskim ratom „punog obima“, a u junu prošle godine Islamska država zauzela je veliki deo teritorije Sirije. Više od 11 miliona Sirijaca je od 2011. napustilo svoje domove, računajući i interno raseljene osobe. U Tursku je izbeglo oko dva miliona ljudi, mada su zvaničnici pominjali i cifru od 2,5 miliona. U Libanu koji, prema procenama, ima oko 4,5 miliona stanovnika, svaka peta osoba je izbeglica iz Sirije. Izbeglica iz Sirije ima i u Jordanu.

Veliki broj izbeglica u pokretu dolazi i iz Avganistana, koji već 32 godine važi za zemlju koja „proizvodi“ najviše izbeglica. Iako je ranije većina izbeglica iz Avganistana bežala u Iran i Pakistan, sada mnogi pokušavaju da dođu do Evrope. Još od invazije Sovjetskog Saveza na Avganistan 1979. izbeglice su iz te zemlje masovno bežale, pre svega, u susedne zemlje. Posle povlačenja Sovjeta, nastupilo je napredovanje talibana, američka vojna intervencija 2001. i konstantna nestabilnost u zemlji.

Irak spada u zemlje najteže pogođene izbegličkom krizom. Iako je pre svega reč o interno raseljenim osobama – prema poslednjim podacima, to je oko 3,2

¹ <http://www.unhcr.rs/dokumenti/saopstenja-za-medije/unhcr-upozorava-na-opasne-nove-trendove-raseljavanja-svetu-izvestaj-pokazuje-da-je-blizu-60-miliona-ljudi-svetu-primorano-da-bezi-iz-svojih-domova.htm>

miliona osoba smeštenih na više od 3.000 lokacija – UNHCR očekuje da će broj Iračana koji beže u inostranstvo rasti. U Iraku, pored interno raseljenih, ima nekoliko stotina hiljada izbeglica iz Sirije; i jedni i drugi su u veoma teškom položaju. U prve četiri godine rata, koji je izbio posle američke vojne intervencije i svrgavanja Sadama Huseina 2003. godine, ubijeno je, prema procenama, između 150.000 i 600.000 ljudi, a izbeglo oko četiri miliona ljudi. Posle povlačenja američkih trupa 2011. ovaj „produženi sukob“ se nastavlja. Upravo je ofanzivom na severu Iraka, juna prošle godine, i zauzimanjem Mosula stvorena Islamska država kao teritorijalna organizacija².

Prema podacima IOM-a, od početka godine do 19. oktobra 246.336 izbeglica ušlo je u Srbiju. Između 29. septembra i 12. oktobra 2015, na osnovu podataka UNHCR-a, oko 4.300 izbeglica je svakodnevno ulazilo u Srbiju iz Makedonije, a između 250 i 550 iz Bugarske. Najveći priliv izbeglica u jednom danu desio se 18. oktobra 2015, kada je u roku od 24 sata 10.000 izbeglica registrovano u prihvatnom centru u Preševu.

Većina izbeglica/migranata samo prolazi kroz balkanske zemlje, pa samim tim i kroz Srbiju. Zadržavaju se u proseku od nekoliko sati do par dana i nastavljaju svoj put dalje ka zemljama zapadne Evrope. Do 15. septembra izbeglice su iz Republike Srbije ulazile u Evropsku uniju preko Mađarske. 15. septembra Mađarska zatvara granični prelaz sa Republikom Srbijom za izbeglice/migrante i izbeglička ruta se „pomera“ ka Hrvatskoj.

U početku su izbeglice/migranti ulazili u Hrvatsku preko nezvaničnog graničnog prelaza Berkasovo – Babska. Blizu prelaza otvoren je Principovac, prihvatni centar za smeštaj izbeglica. Krajem oktobra granični prelaz Berkasovo – Babska prestaje da bude u funkciji za prolaz izbeglica/migranata i oni od tada ulaze u Hrvatsku na graničnom prelazu Tovarnik, vozovima iz Šida.

Dana 19. novembra Srbija zatvara svoje granice za izbeglice/migrante iz azijskih i afričkih zemalja za koje su u Hrvatskoj i Sloveniji odlučili da ne mogu da im pruže gostoprimstvo, jer nisu ugrožene ratom.

² <http://www.newsweek.rs/svet/55890-kako-je-izbeglicka-kriza-pocela-rgzodus-u-evropu-dobrim-delom-je-izazvala-sama-eu-.html>

Izbeglice/migranti koje dolaze iz Makedonije zadržavaju se nekoliko sati u prihvatnom centru u Preševu, gde se registruju, nakon čega, najčešće autobusima, dolaze direktno do Šida, pa vozom u Hrvatsku.

Za izbeglice koje dolaze u Srbiju preko Bugarske postoji prihvatni centar u Dimitrovgradu, i to su uglavnom izbeglice iz Avganistana. Mnogi od njih prvo dolaze autobusom u Beograd, pa nastavljaju dalje ka Šidu, zatim ka Hrvatskoj. Određeni broj ostaje neko vreme i u centru za azil u Krnjači.

Za potrebe ovog istraživanja intervjuisane su izbeglice koje su boravile na neformalnim mestima okupljanja u Beogradu, na graničnim prelazima sa Hrvatskom, kao i u prihvatnim centrima Preševo, Miratovac (kamp), Kanjiža, Principovac.

2. Pravni okvir

U oblasti migracija i azila postoji širok nacionalni i međunarodni pravni okvir. Za realizaciju projektnih aktivnosti korišćeni su oni pravni akti koji su najrelevantniji za pitanja položaja izbeglica/migranata koji borave na neformalnim mestima okupljanja na teritoriji Republike Srbije. Na prvom mestu, polazi se od nacionalnog pravnog okvira, koji obuhvata trenutno važeći Zakon o azilu³, Zakon o upravljanju migracijama⁴, Zakon o strancima⁵, Odluku o izdavanju potvrde o ulasku na teritoriju Republike Srbije za migrante koji dolaze iz zemalja u kojima su njihovi životi u opasnosti⁶, kao i relevantne odredbe i načela proklamovana Ustavom Republike Srbije⁷. Od međunarodnih pravnih akata, kako multilateralnih tako i bilateralnih, neophodno je pomenuti Konvenciju Ujedinjenih nacija o statusu izbeglica⁸ iz 1951. godine, Protokol o statusu izbeglica⁹, Pakt o

³ Zakon o azilu ("Sl. glasnik RS", br. 109/2007)

⁴ Zakon o upravljanju migracijama ("Sl. glasnik RS", br. 107/2012)

⁵ Zakon o strancima ("Sl. glasnik RS", br. 97/2008)

⁶ Odluka o izdavanju potvrde o ulasku na teritoriju Republike Srbije za migrante koji dolaze iz zemalja u kojima su njihovi životi u opasnosti ("Sl. glasnik RS", br. 81/2015)

⁷ Ustav Republike Srbije ("Sl. glasnik RS", br. 98/2006)

⁸ Uredba o ratifikaciji Konvencije o statusu izbeglica sa završnim aktom konferencije opunomoćenika Ujedinjenih nacija o statusu izbeglica ("Sl. list FNRJ - Međunarodni ugovori i drugi sporazumi", br. 7/60)

⁹ Uredba o ratifikaciji Protokola o statusu izbeglica ("Sl. list SFRJ - Međunarodni ugovori i drugi sporazumi", br. 15/67))

građanskim i političkim pravima¹⁰ iz 1966. godine, Pakt o ekonomskim, socijalnim i kulturnim pravima¹¹ iz 1966. godine, kao i Sporazum između Republike Srbije i Evropske zajednice o readmisiji lica koja nezakonito borave¹² iz 2007.godine.

Izbeglica, u smislu Zakona o azilu, jeste lice koje se, zbog opravdanog straha od progona zbog svoje rase, pola, jezika, veroispovesti, nacionalne pripadnosti ili pripadnosti nekoj grupi ili zbog svojih političkih uverenja, ne nalazi u državi svog porekla i nije u mogućnosti ili zbog tog straha ne želi da se stavi pod zaštitu te države, kao i lice bez državljanstva koje se nalazi izvan države svog prethodnog stalnog boravka i koje ne može ili zbog tog straha ne želi da se vrati u tu državu.¹³

Lice koje je prepoznato kao izbeglica ima pravo na azil u Srbiji. Azil, najkraće rečeno, predstavlja pravo boravka i zaštite stranca kome je odobreno utočište ili subsidijarna zaštita u Srbiji¹⁴.

Prilikom realizacije projektnih aktivnosti, na terenu su dobijene informacije da su neke izbeglice/migranti bili novčano kažnjavani, kako u tranzitnim zemljama, tako i u Srbiji, zbog bespravnog boravka, odnosno ulaska na teritoriju te države, iako je Konvencijom o statusu izbeglica predviđeno da se na izbeglice koje su bespravno na teritoriji određene zemlje, neće primenjivati kaznene sankcije zbog bespravno ulaska niti boravka, ukoliko se odmah prijave vlastima i izlože razloge bespravnog ulaska¹⁵.

Prilikom prijavljivanja organima vlasti u Srbiji, izdaje im se potvrda o ulasku na teritoriju Republike Srbije za strane državljane koji dolaze iz zemalja u kojima su njihovi životi u opasnosti, a koja im daje pravo boravka u Republici Srbiji u trajanju od 72 sata od njenog izdavanja, pravo korišćenja usluga baravka, pravo

¹⁰ Zakon o ratifikaciji međunarodnog pakta o građanskim i političkim pravima ("Sl. list SFRJ", br. 7/71)

¹¹ Zakon o ratifikaciji međunarodnog pakta o ekonomskim, socijalnim i kulturnim pravima ("Sl. list SFRJ", br. 7/71)

¹² Zakon o potvrđivanju sporazuma između Republike Srbije i Evropske zajednice o readmisiji lica koja nezakonito borave ("Sl. glasnik RS - Međunarodni ugovori", br. 103/2007)

¹³ Zakon o azilu, čl.2, st.6

¹⁴ Zakon o azilu, čl.2, st.1

¹⁵ Uredba o ratifikaciji Konvencije o statusu izbeglica sa završnim aktom konferencije opunomoćenika Ujedinjenih nacija o statusu izbeglica, čl.31, st.1

smeštaja i pravo dobijanja neophodne medicinske pomoći.¹⁶ Ono što je neophodno naglasiti jeste da imao ove potvrde ne stiču svojstvo azilanta u smislu propisa o azilu u Republici Srbiji¹⁷, zato što se na terenu često postavlja ovo pitanje, sa strahom izbeglica da usled toga ne budu vraćeni iz zemlje željenog odredišta za Srbiju.

Pravno je zanimljivo pitanje statusa izbeglice/migranta koji bespravno boravi na teritoriji Srbije, bez prijave organima vlasti, odnosno pitanje o mogućnosti kažnjavanja tog lica. Nakon prvobitno loše prakse postupanja i kažnjavanja svih izbeglica, došlo je do promena prakse, te više nemamo informacije o tome da je bilo koje lice, bilo prijavljeno ili ne, kažnjeno zbog bespravnog boravka, odnosno ulaska na teritoriju Srbije.

Konvencijom o statusu izbeglica, proklamovana je apsolutna zabrana proterivanja izbeglice¹⁸ na teritoriju gde bi njegov život ili sloboda bili ugroženi zbog njegove/njene rase, vere, državljanstva, pripadnosti nekoj socijalnoj grupi ili njegovih/njenih političkih mišljenja.

3. Metodologija istraživanja

Istraživanje je sprovedeno u periodu od šest meseci, od jula 2015. do decembra 2015. U tom periodu obavljeno je dvadeset poseta. Na početku projektnih aktivnosti obavljene su dve pilot posete u Beogradu koje su bile korisne za finaliziranje forme upitnika koji se koristio u istraživanju.

Obavljene posete:

Preševo (Prihvatni centar u Preševu i kamp u Miratovcu) – dve posete

Kanjiža (Prihvatni centar u Kanjiži i Ciglana) – dve posete

Šid (Prihvatni centar Principovac, granični prelaz Berkasovo – Babska) – jedna poseta

Beograd (parkovi u okolini beogradske autobuske stanice) – petnaest poseta

¹⁶ Odluka o izdavanju potvrde o ulasku na teritoriju Republike Srbije za migrante koji dolaze iz zemalja u kojima su njihovi životi u opasnosti, t. 1, 3 i 4

¹⁷ Odluka o izdavanju potvrde o ulasku na teritoriju Republike Srbije za migrante koji dolaze iz zemalja u kojima su njihovi životi u opasnosti, t. 4

¹⁸ Uredba o ratifikaciji Konvencije o statusu izbeglica sa završnim aktom konferencije opunomoćenika Ujedinjenih nacija o statusu izbeglica, čl.33, st.1

Cilj istraživanja je bio unapređenje postojećih podataka o izbeglicama/migrantima, kao i bolje razumevanje položaja i potreba izbeglica koje se nalaze na teritoriji Republike Srbije, a nisu smešteni u centrima za azil.

Zadaci istraživanja su bili:

- utvrđivanje socio-demografskih karakteristika – zemlja porekla, pol, uzrast, nivo obrazovanja, bračni status, migratorna kretanja itd.
- ispitivanje traumatskih iskustava u zemlji porekla, zemljama tranzita, Republici Srbiji, iskustva torture
- utvrđivanje osnovnih potreba – egzistencijalnih, pravnih, zdravstvenih/psiholoških.

Urađeno je **kvalitativno istraživanje**, podaci su prikupljeni uz pomoć intervjua koji je vođen na osnovu upitnika formiranog za potrebe ovog istraživanja. Upitnik se sastoji od 40 pitanja (pitanja sa ponuđenim odgovorima kao i otvorena pitanja).

Ispitanici u istraživanju su bili izbeglice/migranti koji borave na neformalnim mestima okupljanja, kao i u prihvatilištima za izbeglice na teritoriji Republike Srbije. Ovim istraživanjem obuhvaćeno je 205 ispitanika.

4. Prikaz rezultata istraživanja

4.1. Uzorak

U periodu od 1.7.2015–15.12.2015. obavljeno je 205 intervjua sa izbeglicama. Istraživanje je dalo sledeće rezultate:

Pol	Učestalost	%
Muški	193	94,1
Ženski	12	5,9
Ukupno	205	100

Tabela br. 1: Struktura uzorka po polu

Polna struktura: od 205 ispitanika, velika većina su osobe muškog pola (193, odnosno 94,1%), dok je osoba ženskog pola 12 (5,9%).

Starost	Učestalost	%
Do 18 godina starosti	18	8,8
Od 18 do 35 godina starosti	154	75,1
Od 35 do 50 godina starosti	26	12,7
Preko 50 godina starosti	7	3,4
Ukupno	205	100

Tabela br. 2: Starosna struktura uzorka

Starosna struktura: od ukupnog broja ispitanika najveći procenat čine oni od 18 do 35 godina starosti (75,1% ili 154 osobe), zatim slede osobe od 35 do 50 godina starosti (12,7% ili 26 osoba), do 18 godina starosti (8,8% ili 18 osoba) i najmanji procenat čine ispitanici koji imaju preko 50 godina starosti (3,4% ili 7 osoba). Možemo zaključiti da najveći procenat ispitanika čine radno sposobno osobe. Najmlađi ispitanik ima 15 godina, najstariji 62, a prosečna starost uzorka je 27 godina.

Zemlja porekla	Učestalost	%
Sirija	90	43,9
Avganistan	83	40,5
Irak	26	12,7
Burma	1	0,5
Iran	2	1
Jamajka	1	0,5
Pakistan	2	1
Ukupno	205	100

Tabela br. 3: Zemlja porekla

Etnička struktura: najveći broj ispitanika dolazi iz Sirije (njih 90, odnosno 43,9%), zatim slede Avganistan (83, odnosno 40,5%) i Irak (26, odnosno 12,7%). U grupi ispitanika koji dolaze iz Avganistana etnička pripadnost varira: najveći broj ispitanika su Paštuni (39), zatim slede Hazari (12) i Tadžici (11), dok su se ostali ispitanici predstavili kao Avganistanci. Etnička grupa koja se takođe izdvojila u ovom istraživanju je grupa Kurda (14), dok je broj Jezida, Palestinaca, Sadata i Uzbeka veoma mali.

Obrazovanje	Učestalost	%
Bez obrazovanja	21	10,2
Osnovna škola	62	30,2
Srednja stručna sprema	62	30,2
Visoka stručna sprema	59	28,8
Nedostaje podatak	1	0,5
Ukupno	205	100

Tabela br. 4: struktura obrazovanja

Obrazovna struktura: najveći broj ispitanika je izjavio da ima završenu osnovnu (62 osobe, odnosno 30,2%) i srednju školu (62 osobe, odnosno 30,2%), dok je fakultetski obrazovano 59 osoba (28,8%). Ipak, određeni broj ispitanika u toj grupi je prekinuo obrazovanje (osnovnu, srednju školu ili fakultet) usled teških životnih okolnosti u zemljama iz kojih dolaze (34 osobe). Bez obrazovanja je 21 osoba (10,2%).

Zaposlenost	Učestalost	%
Da	136	66,3
Ne	65	31,7
Nedostaje podatak	4	2
Ukupno	205	100

Tabela br. 5: Zaposlenot

Ekonomska struktura: više od polovine ispitanika je bilo zaposleno u zemljama iz kojih dolaze, i to 66,3% (136 osoba), dok je 31,7% nezaposleno (65 osoba) i tu uglavnom spadaju studenti i učenici.

Bračni status	Učestalost	%
Samac/ica	117	57,1
Oženjen/udata	86	42
Razveden/a	1	0,5
Nedostaje podatak	1	0,5
Ukupno	205	100

Tabela br.6: Bračni status

Bračni status ispitanika: najveći broj ispitanika su samci (57,1% ili 117 osoba), zatim slede oženjeni/udate (42% ili 86 osoba).

Veroispovest	Učestalost	%
Ateista	2	1
Jezid	2	1
Musliman	106	51,7
Musliman šiit	17	8,3
Musliman sunit	75	36,6
Pravoslavac	1	0,5
Nedostaje podatak	2	1
Ukupno	205	100

Tabela br. 7: religijski status

Veroispovest: najveći procenat ispitanika u istraživanju čine muslimani (198 osoba ili 96,6%). Neki od ispitanika su se izjasnili kao muslimani suniti i njih je 75, dok su se neki izjasnili kao muslimani šiiti i njih je 17. Broj pravoslavaca, ateista i Jezida je zanemarljiv.

4.2. Izbegličke rute

Najveći broj izbeglica/migranata koji su učestvovali u ovom istraživanju su napustili zemlju porekla do mesec dana pre intervjuisanja (84 osobe, odnosno 40,9%). Njih 60, odnosno 29% od ukupnog uzorka je izašlo iz zemlje porekla od jednog do šest meseci pre intervjuisanja. Ostali ispitanici, njih 57 (28%), napustili su zemlju porekla pre najmanje šest meseci do više godina.

Kad su napustili zemlju porekla	Učestalost	%
Do mesec dana	84	41
1-6 meseci	60	29
6-12 meseci	12	6
1-2 godine	18	9
Pre 2 i više godina	27	13
Nedostaje podatak	4	2

Tabela br. 8: Vreme napustanja zemlje porekla

Veliki broj ljudi koji su napustili zemlju porekla pre godinu i više dana su, bez regulisanog statusa, uglavnom živeli u obližnjim zemljama kao što su Turska, Liban, Iran, ali i Grčka.

Među putevima kojima se izbeglice/migranti kreću ka Srbiji, pa dalje do željene destinacije, dominiraju dve rute. Jedna je preko Turske, Grčke i Makedonije, a druga preko Turske i Bugarske.

Izbeglice iz Sirije koje su učestvovale u istraživanju većinom prolaze kroz Tursku, Grčku i Makedoniju na svom putu do željene destinacije (84 od 90 ispitanika iz Sirije, odnosno 93,3%). Samo 5 ispitanika iz Sirije je došlo u Republiku Srbiju preko Bugarske. Izbeglice iz Iraka uglavnom dolaze istom rutom do Republike Srbije – preko Turske, Grčke i Makedonije (njih 19, ili 73,1%), dok je manji broj došao preko Bugarske (7 ispitanika, ili 26,9%).

Izbeglice iz Avganistana idu preko Irana do Turske. Jedan manji broj njih, tačnije njih 13, išao je preko Pakistana do Irana i zatim u Tursku. Iz Turske su, preko Bugarske, došli do Srbije (47 ispitanika, ili 56,6%), a ostali ispitanici, njih 35, odnosno 44,4%, došli su u Republiku Srbiju preko Makedonije.

Željena destinacija za većinu izbeglica/migranata je Nemačka. Njih 97 je izjavilo da želi da ode u tu zemlju, a navode još i Švedsku (njih 19), Holandiju (12), Norvešku (8), Italiju (7) i druge zemlje zapadne Evrope, ali u daleko manjem broju.

4.3. Pravni aspekt

Na osnovu sprovedenog istraživanja, može se primetiti da veliki broj izbeglica/migranata koji prođe kroz Republiku Srbiju nije poučen o svom statusu, niti o svojim pravima i obavezama. Navedeno se zaključuje na osnovu dobijenih informacija da ne žele da se „registruju“, odnosno prijave policiji, zato što smatraju da bi mogli biti kažnjeni zbog nelegalnog prelaska državne granice, odnosno nelegalnog boravka na teritoriji određene države. Prisutno je veliko nepoznavanje relevantnih, kako nacionalnih, tako i međunarodnih propisa koji bi im mogli biti od velike pomoći.

Postavlja se pitanje adekvatnosti postojeće regulative u vezi sa postupkom prijave policiji u Republici. Konkretnije, do skoro je postupak prijave policiji predstavljao izražavanje namere za traženje azila, koja u najvećem broju slučajeva nije bila realna, stvarna namera podnosioca prijave. Dana 25.09.2015. godine stupila je na snagu Odluka o izdavanju potvrde o ulasku na teritoriju Republike Srbije za izbeglice¹⁹, kojom je veoma poboljšano pravno uređenje instituta prijave izbeglica policiji. Ustanovljeno je da oni podnošenjem prijave ne postaju tražioci azila, kao i da samom prijavom dobijaju potvrdu o ulasku u Srbiju i stižu pravo boravka na teritoriji Republike Srbije u trajanju od 72 sata.

Prema dobijenim podacima, samo 9% ispitanika je tokom boravka u Republici Srbiji dobilo neku vrstu pravne pomoći. Ovaj broj je veoma zabrinjavajući i neophodno je uspostavljanje boljeg sistema informisanja izbeglica/migranata o njihovim pravima i obavezama tokom njihovog boravka na teritoriji Republike Srbije.

¹⁹ Odluka o izdavanju potvrde o ulasku na teritoriju Republike Srbije za migrante koji dolaze iz zemalja u kojima su njihovi životi u opasnosti ("Sl. glasnik RS", br. 81/2015)

Poučeni o pravima i obavezama u Srbiji	Učestalost	%
Da	18	8.8
Ne	183	89.3
Nema podatka	4	1.9
Ukupno ispitanika	205	100

Tabela br.9: Prava i obaveze

Na osnovu dobijenih informacija, 53% ispitanih lica, odnosno njih 109 se registrovalo u drugim tranzitnim zemljama (Turska, Grčka, Makedonija ili Bugarska) i oni brže završavaju postupak prijave u Srbiji jer već poseduju papire. Oni koji nemaju dokumenta prolaze veći stepen provere identiteta prilikom prijave u Srbiji i, samim tim, duže čekaju na prijavu.

U vezi sa samim postupkom podnošenja prijave, potrebno je istaći nedostatak nadležnih službi u vidu prevodioca, koji bi omogućio nesmetano i precizno izjašnjavanje i prikupljanje informacija. Iako se broj prisutnih prevodioca u prihvatnim centrima povećao, taj broj je i dalje nedovoljan za efikasan rad pripadnika organa vlasti.

Registracija/prijava u tranzitu	Učestalost	%
Da	109	53
Ne	96	47
Ukupno ispitanika	205	100

Tabela br.10: Registracija/prijava u tranzitnim zemljama

Neophodno je pomenuti da odgovori na pitanja o registraciji u tranzitnim zemljama variraju ne samo od države do države, već i od perioda u kome su intervjui rađeni, tako da ove podatke uzimamo sa rezervom. Naime, u Makedoniji prvobitno nisu registrovali izbeglice/migrante, što se vremenom promenilo. Za Grčku su periodično dobijani podaci da registruju sve migrante, a potom da ih samo sprovode dalje do granice sa Makedonijom.

Iako, shodno Konvenciji Ujedinjenih nacija o statusu izbeglica, ova lica ne smeju biti kažnjena zbog bespravnog ulaska i boravka na teritoriji bilo koje države,

ukoliko se odmah jave organima vlasti i daju razloge svog bespravnog ulaska²⁰, među ispitanicima ima onih koji tvrde da su bili u zatvoru u nekoj od tranzitnih zemalja, ali i da su u Republici Srbiji platili novčane kazne.

Zemlja porekla	Učestalost	%
Sirija	5	16,13
Avganistan	23	74,19
Irak	3	9,68
Ukupno	31	100

Tabela br. 11: Zatvorske kazne u tranzitnim zemljama do Republike Srbije

Među onima koji su u Republici Srbiji platili novčane kazne ima onih kojima su, prema dobijenim informacijama, pripadnici Ministarstva unutrašnjih poslova tražili određenu svotu novca, bez izdavanja potvrde, ali ima i onih koji su bili prekršajno gonjeni zbog bespravnog prelaska državne granice i bespravnog boravka na teritoriji Republike Srbije. Ukupan broj ispitanika koji su bili na neki od navedenih načina kažnjeni plaćanjem novčane kazne/naknade iznosi 5, odnosno svega 2,44%.

Na pitanje da li imaju kod sebe putna dokumenta ili bilo koja druga dokumenta kojima mogu da dokažu identitet, zanimljivo je prikazati da većina Avganistanaca i Iračana nema kod sebe dokumenta, dok izbeglice/migranti iz Sirije većinom imaju dokumenta kod sebe.

Zemlja porekla	Imaju dokumenta	Nemaju dokumenta
Avganistan	5,26%	94,74
Sirija	61%	39
Irak	30 %	70
Od ukupnog br ispitanih lica 195*	36,1 %	59,02

Tabela br.12: Podaci o posedovanju dokumenata

*Za 10 lica ne postoje podaci

²⁰ Uredba o ratifikaciji Konvencije o statusu izbeglica sa završnim aktom konferencije opunomoćenika Ujedinjenih nacija o statusu izbeglica ("Sl. list FNRJ - Međunarodni ugovori i drugi sporazumi", br. 7/60), čl.31, st.1

4.4. Traumatska iskustva izbeglica/migranata i iskustva torture/zlostavljanja

Trauma podrazumeva iznenadni stresni događaj, kao i psihofizičku reakciju pojedinca na taj događaj. Traumatski stresni događaji mogu biti događaji koji spadaju u grupu prirodnih katastrofa, ali i događaji koje je izazvao čovek, kao što su saobraćajne nesreće, rat, zarobljeništvo, tortura i drugi stresni događaji izazvani ljudskim faktorom. Rat sadrži niz stresnih događaja koje je izazvao čovek, koji mogu biti različitog inteziteta i trajanja i rat, kao specifično katastrofično iskustvo, može ostaviti dugotrajne posledice na mentalno i fizičko zdravlje pojedinca.

Svi ispitanici u ovom istraživanju, izbeglice/migranti koji većinom dolaze is Sirije, Avganistana i Iraka, imaju mnoga traumatska iskustva kako u zemlji porekla, tako i u zemljama kroz koje su prošli na putu do Srbije. Najčešće traume u zemljama porekla o kojima izbeglice govore vezane su za ratna dešavanja i druge oružane sukobe. To su ujedno i glavni razlozi napuštanja zemlje koje navode.

Kada su u pitanju ispitanici iz Sirije, najčešća traumatska iskustva vezana su za rat koji se odvija u njihovoj zemji. Bombardovanje je veoma česta pojava. Često navode da su bombardovani buradima napunjenim eksplozivima. Tom prilikom, mnogi su ostali bez krova nad glavom, nemaju gde da žive. Mnogi su izgubili bliske članove porodice, roditelje i decu. U isto vreme, često su bili svedoci ubijanja civila i dece na ulicama. Strah od regrutacije i mobilizacije je takođe veoma prisutan, kao i strah od kidnapovanja i hapšenja od strane režima. Dovoljno je da u ličnoj karti stoji adresa i mesto stanovanja koje pripada teritoriji koju drži pobunjenička vojska i to je dovoljan razlog za hapšenje i zatvaranje. Uopšte, izbeglice iz Sirije u ovom istraživanju ne vide kraj ratnih dešavanja u Siriji, ne osećaju se nimalo bezbedno ni sigurno da žive tamo, ne vide ništa pozitivno u budućnosti i to najčešće navode kao glavni razlog izlaska iz zemlje.

Izbeglice iz Avganistana koje su učestvovale u ovom istraživanju takođe kao najčešće traumatsko iskustvo, kao i razlog odlaska iz zemlje porekla, navode ratna dešavanja, iako je rat u njihovoj zemlji zvanično završen. Većina ispitanika iz Avganistana dolazi iz delova zemlje koji su pod kontrolom ili talibana ili

Islamske države. Mnogi su svedoci samoubilačkih napada na ulicama i većina njih je doživela pretnje od strane talibana ili pripadnika Islamske države. Pretnje smrću su uobičajene, kao i primoravanje da se pridruže militantnim grupama. Nemaju mogućnosti da se školuju, da rade, niti da ostvare minimalne uslove za „normalan“ život, što često navode kao dodatni razlog napuštanja zemlje porekla.

Izbeglice koje dolaze iz Iraka, bez obzira na to što je rat u Iraku zvanično završen, takođe imaju iskustva nasilja od strane različitih militantnih grupa. Često navode da u Iraku dela pet različitih militantnih grupacija. Svedoci su samoubilačkih napada, ubijanja, mnogi su izgubili bliske članove porodice u tim sukobima. Ni oni ne vide svoju budućnost u zemlji iz koje dolaze, niti mogućnost da ostvare normalne uslove za život.

70% ispitanika u ovom istraživanju navodi da su doživeli traumatska iskustva u zemljama tranzita. Najčeća traumatska iskustva su putovanje brodom iz Turske u Grčku, za one koji su se kretali tom rutom, i prolazak kroz Bugarsku, za one koji su krenuli kopnenim putem ka zapadnoj Evropi.

Izbeglice koje su putovale brodom preko mora iz Turske u Grčku navode da su krijumčarima plaćali velike sume novca (oko 1200 evra) da bi se našli na brodu. Prema njihovim iskustvima, brodovi su uvek prenatrpani i broj izbeglica je i desetostruko veći od broja koji brod može da primi. Mnogi su doživeli da brod potone, pa ih je spašavala grčka mornarica. Neki od njih su proveli i više sati u vodi pre nego što su bili spašeni. Na tom putovanju često su ostali i bez ličnih stvari jer su im krijumčari bacali rančeve i torbe sa stvarima u vodu kako bi brod bio lakši.

Za izbeglice koje su se uputile kopnenim putem ka zapadnoj Evropi, uglavnom Avganistanci, najveće i najčešće traumatsko iskustvo koje navode da su doživeli u zemljama tranzita je postupanje bugarske policije²¹.

Druga traumatska iskustva u zemljama tranzita koja navode izbeglice vezana su za sam put koji je iscrpljujući i podrazumeva dugotrajna pešačenja, boravak i spavanje na otvorenom, a kada su u pitanju Avganistanci koji su išli preko Irana,

²¹Više o tome u delu o iskustvima torture u tekstu koji sledi

oni se žale na prelazak preko planina i pešačenje kroz šumu kada su išli preko Bugarske.

Na pitanje da li su imali traumatskih iskustava u Republici Srbiji većina ispitanika je odgovorila negativno. 8% ispitanika se žalilo na dugo čekanje na registraciju u Preševu, na postupanje policije²², na plaćanje ogromne sume novca krijumčarima ili taksistima za prevoz, kao i na uslove boravka kako u prihvatnim centrima, tako i u parku u Beogradu.

4.4.1. Iskustva torture/zlostavljanja

Na osnovu rezultata istraživanja, postoje indicije da među izbeglicama koje su učestvovala u ovom istraživanju postoje i osobe koje su preživele torturu. Informacije o iskustvima torture do kojih se došlo u ovom istraživanju dobijene su na osnovu izjava ispitanika tokom intervjua.

Prema Konvenciji Ujedinjenih nacija protiv torture, tortura označava „svaki akt kojim se jednom licu namerno nanose bol ili teške fizičke ili mentalne patnje u cilju dobijanja od njega ili nekog trećeg lica obaveštenja ili priznanja ili njegovog kažnjavanja za delo koje je to ili neko treće lice izvršilo ili za čije izvršenje je osumnjičeno, zastrašivanja tog lica ili vršenja pritiska na njega ili zastrašivanja ili vršenja pritiska na neko treće lice ili iz bilo kojeg drugog razloga zasnovanog na bilo kom obliku diskriminacije ako taj bol ili te patnje nanosi službeno lice ili bilo koje drugo lice koje deluje u službenom svojstvu ili na njegov podsticaj ili sa njegovim izričitim ili prećutnim pristankom. Taj izraz se ne odnosi na bol ili patnje koje su rezultat isključivo zakonitih sankcija, neodvojivih od tih sankcija ili koje te sankcije prouzrokuju.”²³

Iskustvo torture predstavlja jedno od najtraumatičnijih događaja, čak i kada se uporedi sa drugim traumama koje su izazvane ratnim dešavanjima.²⁴ Ona kao ekstremna interpersonalna trauma pretila da ozbiljno ugrozi psihofizičko zdravlje pojedinca. Posledice iskustva torture mogu biti višestruke i veoma dugotrajne.

²² Više o tome u delu o iskustvima torture u tekstu koji sledi

²³ Zakon o ratifikaciji konvencije protiv torture i drugih surovih, neljudskih ili ponižavajućih kazni i postupaka ("Sl. list SFRJ - Međunarodni ugovori", br. 9/91), čl. 1, st.1

²⁴ Silove, D., Steel, Z., McGorry, P., Miles, V. and Drobny, J. (2002) The impact of torture on post-traumatic stress

Najčešća posledica po mentalno zdravlje je razvijanje posttraumatskog stresnog poremećaja²⁵.

Na osnovu rezultata istraživanja, 29.8% ispitanika, odnosno 61 ispitanik od ukupno 205, izjavio je da je preživeo neki oblik torture/zlostavljanja u zemlji porekla. Ovaj procenat žrtava torture/zlostavljanja u skladu je sa već postojećim istraživanjima i procenama u literaturi²⁶. Svi ispitanici sa iskustvom torture/zlostavljanja su muškog pola.

Tortura u zemlji porekla	Učestalost	%
Da	61	29,8
Ne	139	67,8
Nema podatka	5	2,4
Ukupno ispitanika	205	100

Tabela br.13: Tortura u zemlji porekla

Od 90 ispitanika koji su poreklom iz Sirije, njih 23, odnosno 25,6%, tvrdi da su doživeli torturu/zlostavljanje u Siriji.

Tortura – Sirija	Učestalost	%
Da	23	25,6
Ne	66	73,3
Nema podatka	1	1,15
Ukupno ispitanika	90	100

Tabela br.14: Tortura u zemlji porekla – Sirija

Najčešći izvršioци akta torture/zlostavljanja na osnovu izjava ispitanika iz Sirije u ovom istraživanju su pripadnici snaga režima. Dva ispitanika su izjavila da su izvršioци pripadnici snaga Islamske države. Najveći broj žrtava je bio kidnapovan uz traženje otkupa ili priveden i proveo je u zatvoru od nekoliko dana do više

²⁵ Postraumatski stresni poremećaj je psihički poremećaj koji nastaje kao odloženi/i ili produženi odgovor na traumatski događaj. 3 grupe simptoma u okviru PTSP-a su simptomi intruzije (uznemiravajuća prisećanja na traumatski događaj, uznemiravajući snovi o događaju, flash-back epizode, itd.), izbegavanja (napor da se izbegnu misli, osećanja i razgovori o traumi, izbegavanje aktivnosti, mesta i ljudi koji podsećaju na traumu, osećanje otuđenosti, itd) pojačane vegetativne razdražljivosti (problemi sa spavanje i uspavlivanjem, izlivi besa i razdražljivosti, problemi u koncentraciji, itd.).

²⁶ Recognising victims of torture in national asylum procedures – A comparative overview od early identification of victims and their access to medico-legal reports in asylum – receiving counties, International Rehabilitation Council for Torture Victims, 2013

meseci. Kao razlog za mučenje često navode religijsku pripadnost, odnosno da su mučeni jer su muslimani suniti. Sumnje da saraduju sa pobunjeničkom vojskom, koje su uglavnom neosnovane takođe navode kao razlog. Često je dovoljan razlog to što žrtva živi na teritoriji koja je „pobunjenička“. Na osnovu izjava žrtava može se reći da su metode torture/zlostavljanja koje izvršio primenjuju brutalne. Žrtve govore o surovom svakodnevnom batinanju, davljenju, vešanju, mučenju strujom. Zastrašivanje, pretnje i ponižavanje su prateće psihološke metode zlostavljanja o kojima ispitanici svedoče.

Od 83 ispitanika koji su poreklom iz Avganistana, 32 ispitanika, odnosno 38,6%, saopštava da je doživeo neki oblik torture/zlostavljanja u zemlji porekla.

Tortura - Avganistan	Učestalost	%
Da	23	25,6
Ne	66	73,3
Nema podatka	1	1,15
Ukupno ispitanika	90	100

Tabela br.15: tortura u zemlji porekla – Avganistan

Najčešće zlostavljanje koje su doživeli dolazi od strane pripadnika talibana ili Islamske države. Ispitanici su živeli na teritoriji Avganistana koju su zauzeli ili drže talibani ili Islamska država. Najčešće su prisutne psihološke metode zlostavljanja, pretnje smrću, zastrašivanje, primoravanje na ratovanje i pristupanje njihovim redovima. Takođe je prisutno i fizičko zlostavljanje, batinanje i kidnapovanje.

Iako je uzorak izbeglica iz Iraka u istraživanju bio značajno manji, 29,2%, odnosno, od 26 ispitanika petoro je izjavilo da su imali iskustvo torture/zlostavljanja u Iraku.

Tortura - Irak	Učestalost	%
Da	5	19,2
Ne	21	80,8
Ukupno ispitanika	26	100

Tabela br.16: tortura u zemlji porekla – Irak

Na osnovu izjava ispitanika, izvršioi torture/zlostavljanja su bili, kako zvanična policija, tako i pripadnici islamske države na teritoriji koju su oni okupirali. Metode torture/zlostavljanja o kojima oni govore su uglavnom metode fizičkog zlostavljanja, bičevanje kada su u pitanju pripadnici islamske države, kao i psihološke metode zastrašivanja i pretnje smrću.

42% ispitanika u ovom istraživanju, odnosno 86 od 205 ispitanika, saopštava da su doživeli torturu ili neki oblik nečovečnog postupanja u zemljama tranzita.

Tortura u tranzitnim zemljama	Učestalost	%
Da	86	42
Ne	115	56
Nema podatka	4	2
Ukupno ispitanika	205	100

Tabela br.17: Tortura u tranzitu

Još detaljnije, od 61 ispitanika koji su iskusili torturu/zlostavljanje u zemlji porekla, njih 31, odnosno 50,8%, doživelo je još neki oblik torture ili nečovečnog postupanja u zemljama tranzita. Ponovno doživljavanje sličnog traumatskog iskustva za tako kratko vreme, nenadano i u drugom kontekstu, čini žrtvu još osetljivijom za razvijanje psihofizičkih posledica. Ako tome dodamo i sva druga traumatska iskustva koja je žrtva doživela u ratom zahvaćenoj zemlji i na dugom putu ka zapadnoj Evropi, jasno je da je efekat traume na njeno funkcionisanje još veći.

Iskustva torture, zlostavljanja i nehumanog tretmana u zemljama tranzita o kojima saopštavaju ispitanici u ovom istraživanju, najčešće su vezana za postupanja policije u Iranu, Libanu, Turskoj, Bugarskoj, Grčkoj i Makedoniji. Najčešći razlog za takvo postupanje, kako ga ispitanici vide, je pokušaj prelaska granice. U avgustu, nakon zatvaranja grčko-makedonske granice, veliki broj izbeglica se žalio da je doživeo torturu/zlostavljanje od strane makedonske policije. Najčešće je u pitanju upotreba prekomerne sile od strane policije, udaranje pendrecima. Iskustva nehumanog tretmana koja su doživeli u zemljama tranzita svode se na duga, kako oni vide, nepotrebna čekanja na papire, boravak i zadržavanje u nehumanim uslovima bez dovoljno hrane i vode, ponižavanje.

Na osnovu rezultata ovog istraživanja, ono što se ističe i ukazuje na potencijalnu sistematsku torturu je postupanje bugarske policije prema izbeglicama, većinski prema Avganistancima koji su krenuli kopnenim putem ka Evropi. 39 izbeglica iz Avganistana tvrdi da su doživeli torturu u Bugarskoj. Odnosno, od njih 47 koji su došli u Srbiju preko Bugarske, čak 39, odnosno 82,9%, izjavilo je da su imali iskustva torture u Bugarskoj. U zatvoru su proveli od pet dana do dva meseca. Svi imaju vrlo slična iskustva, govore da su ih tukli pendrecima, da su svaki dan dobijali batine, da su ih opljačkali (uzeli sav novac koji imaju kod sebe) i da su im uzeli mobilni telefon. Pojedini su prijavljivali da ih je policija jurila sa psima kroz šumu u Bugarskoj. Kao razlog za torturu vide to što su izbeglice, Avganistanci, ili to što su pokušali da pređu granicu.

Na pitanje da li su imali iskustva torture i/ili nehumanog tretmana u Republici Srbiji, ispitanici su uglavnom odgovorili negativno. Samo 5 ispitanika je reklo da su doživeli takvo iskustvo. Ta iskustva su uglavnom vezana za uslove u prihvatnom centru u Preševu, gde su čekali od nekoliko sati do tri dana da uđu u prihvatni centar. Takođe, govore o tome da nisu mogli da izađu iz centra dok se ne registruju, a u centru nije bilo dovoljno hrane, odnosno odrasli muškarci nisu dobijali obrok.

Na osnovu gore navedenih rezultata istraživanja jasno je da je među izbeglicama koji tranzitiraju kroz Srbiju veliki broj visoko traumatizovanih osoba, kao i žrtava torture i/ili zlostavljanja koje su doživeli u zemlji porekla, ali i u tranzitnim zemljama.

Prema članu 3. Konvencije Ujedinjenih nacija protiv torture, osoba koja može biti izložena mučenju u državi odakle je došla ne sme biti vraćena u tu zemlju.²⁷ Prema članu 14. Konvencije, sve države potpisnice, što je i Republika Srbija, su u obavezi da osiguraju u svom pravnom sistemu žrtvi torture obeštećenje i zakonsko pravo na pravičnu i adekvatnu kompenzaciju, uključujući što potpuniju rehabilitaciju.²⁸ Države potpisnice bi trebalo u svom azilnom sistemu da prepoznaju potrebu za ranom, sveobuhvatnom rehabilitacijom žrtava torture

²⁷ Zakon o ratifikaciji konvencije protiv torture i drugih surovih, neljudskih ili ponižavajućih kazni i postupaka ("Sl. list SFRJ - Međunarodni ugovori", br. 9/91), čl. 3, st.1

²⁸ Zakon o ratifikaciji konvencije protiv torture i drugih surovih, neljudskih ili ponižavajućih kazni i postupaka ("Sl. list SFRJ - Međunarodni ugovori", br. 9/91), čl. 14, st.1

među izbeglicama i tražiocima azila, koja treba da uključuje medicinsku i psihološku pomoć, kao i socijalne i pravne usluge.²⁹ Iako izbeglice trenutno uglavnom samo prolaze kroz našu zemlju, vrlo je verovatno da će se Republika Srbija suočiti sa većim brojem tražioca azila nego što je to slučaj sada. Sistem azila bi trebalo da uključuje i rano identifikovanje žrtava torture koje kao praksa postoji u mnogim zemljama. O potrebi za ranim identifikovanjem posebno osetljivih kategorija tražilaca azila govori i činjenica da Direktiva o prijemu EU 2013/33/ obavezuje države članice da uvedu mehanizme skrininga zarad identifikovanja visoko vulnerabilnih kategorija tražilaca azila u koje spadaju i žrtve torture.³⁰ Rano identifikovanje je od koristi i državi od koje žrtva traži zaštitu, jer obezbeđivanje medicinsko-psihološke pomoći može sprečiti dalje pogoršanje mentalnog i fizičkog zdravlja žrtve. Odnosno, zdravstveni problemi žrtve mogu biti još veći „teret“ državi na duže staze, ako ostanu neprepoznati i netretirani. S druge strane, rana identifikacija žrtava torture među tražiocima azila omogućuje žrtvi da što ranije ima što potpuniji zahtev za dobijanje azila na osnovu medicinskog dokumentovanja torture. Medicinsko dokumentovanje torture ili medicinsko pravni izveštaj (MLR) je izveštaj koji podrazumeva fizičku i/ili psihološku procenu žrtve torture, kao i nalaz i mišljenje o vezi između fizičkih i /ili psiholoških posledica i iskustva torture i zlostavljanja koje žrtva navodi³¹. Preporuka Visokog Komesara za ljudska prava Kancelarije Ujedinjenih Nacija je da se u procesu dokumentovanja torture rukovodi Istambulskim Protokolom³².

4.5. Dobijena pomoć /ponašanje stanovništva/procena potreba

Izbeglice/migranti koji su intervjuisani u ovom istraživanju najviše su dobijali pomoć u vidu hrane i garderobe u zemljama tranzita, pa i u Republici Srbiji. Uglavnom ne znaju od koga su dobili pomoć, ali ipak najviše spominju UNHCR i Crveni krst kao organizacije od kojih su dobili humanitarnu pomoć.

²⁹ UN Committee against Torture. General Comment No3: Implementation of Article 14 by State parties. 13 December 2012

³⁰ Directive 2013/33/EU of the European Parliament and of the Council of 26 June 2013, čl. 22-25

³¹ Trivuncic B.,: Pravo na slobodu i zaštitu od torture, u Izazovi sistema azila, Grupa 484, Beograd, 2014., 55 str.

³² Istambulski Protokol je Priručnik za delotvornu istragu i dokumentovanje torture i drugog svirepog, nečovečnog ili ponižavajućeg postupanja ili kažnjavanja. Namenjen je lekarima, psiholozima i pravnicima.

Medicinska pomoć je takođe prisutna, ali samo 35 izbeglica/migranata, odnosno 17,1%, dobilo je zdravstvenu pomoć u Republici Srbiji. Uglavnom su je dobili u nekom od prihvatnih centara, ali i u Beogradu, u parku kod autobuske stanice. Uglavnom, oni koji su imali zdravstvenih problema, zdravstvenu pomoć su i dobili.

Kada je u pitanju informisanost o pravima i obavezama, kao i pružanje adekvatne pravne pomoći kada je to potrebno, zabrinjava podatak da je samo 9% ispitanika tokom boravka u Republici Srbiji dobilo neku vrstu pravne pomoći.

42,4% izbeglica/migranata koji su učestvovali u ovom istraživanju je izjavilo da je u zemljama tranzita ponašanje stanovnika prema njima bilo dobro. 17,6% ispitanika se izjasnilo o lošem ponašanju lokalnog stanovništva. Loše postupanje lokalnog stanovništva najčešće se vezuje za Iran i Bugarsku. Turska i Grčka su, u očima ispitanika, zemlje gde je stanovništvo lepo postupalo prema njima.

Srednja vrednost odgovora na pitanje kako se lokalno stanovništvo u zemljama tranzita odnosilo prema njima, iznosi 2,33, gde je maksimalan skor 4, a minimalan 1. Srednja vrednost odgovora na pitanje kako se lokalno stanovništvo ponašalo prema njima u Republici Srbiji je 2,82. Kada se uradi analiza koja govori o tome da li postoji značajna razlika između te dve vrednosti, dobija se odgovor da, u odnosu na ponašanje stanovništva u tranzitnim zemljama, ispitanici statistički značajno pozitivnije ocenjuju ponašanje stanovnika u Srbiji. Naravno, za očekivati je da će izbeglice, kada borave u nekoj zemlji, pozitivnije govoriti o toj zemlji u odnosu na one kroz koje su već prošli i to se može izmeniti onog trenutka kada napuste tu zemlju, tako da ove rezultate treba posmatrati s rezervom.

	N	AS	S. devijacija	Std. Error Mean
ponašanje stanovnika tranzit	199	2.33	.803	.057
ponašanje stanovnika RS	190	2.82	.720	.052

Tabela br. 18 – srednja vrednost ponašanja stanovnika

One-Sample Test			
	t	df	Sig.
ponašanje stanovnika tranzit	40.858	198	.000
ponašanje stanovnika RS	54.025	189	.000

Tabela br.19 – analiza T - test

Kada je reč o potrebama, izbeglicama u ovom istraživanju potrebni su hrana, voda, topla garderoba, ćebad. Takođe izjavljuju da imaju potrebu za odmorom, predahom, malo mira, da se čuju sa familijom ili svojom porodicom u zemlji porekla. Ipak, najviše žele samo da izađu iz Srbije i nastave svoj put dalje.

4.6. Monitoring izveštaj

Tokom realizacije projektnih aktivnosti, odnosno u prethodnih šest meseci koliko je implementacija projekta trajala, situacija na terenu se menjala. U avgustu 2015. godine, generalni utisak je bio da vlasti u Srbiji nisu bile spremne za nadolazeći migracioni talas. Uslovi u kojima su boravile izbeglice/migranti su bili prilično loši, prihvata izbeglica/migranata neadekvatan i praksa postupajućih državnih organa generalno neujednačena. Tokom trajanja projekta, situacija se menjala, došlo je do poboljšanja uslova i manje-više ujednačavanja prakse postupanja.

4.6.1. Prihvatni centar Prešovo

Prilikom prve posete prihvatnom centru u Preševu, 02.09.2015. godine, uslovi u samom centru su bili prilično loši. Kapacitet centra je bio nedovoljan za broj korisnika. Izbeglice/migranti su bili svuda, ležali su i sedeli po zemlji. Higijenski uslovi su bili veoma zabrinjavajući, postavljeni mobilni toaleti su bili u vrlo lošem higijenskom stanju. Veliki broj ispitanika je izjavio da ne znaju da li je voda iz cisterne za piće, i svi su se žalili da su žedni. Veliki broj ispitanih izbeglica je rekao da su hranu prvi i poslednji put dobili onda kada su ušli u centar, a prema njihovim rečima, to u određenim slučajevima znači jednom u dva i po dana. Pojedini su tvrdili da su u centru proveli tri dana i da im pri tome nije bilo dozvoljeno da isti napuste dok ne prođu prijavu policiji. U centru je i tada bio prisutan lekar, i to svakog dana, u dve smene, mada mnogi od izbeglica sa kojima je razgovor obavljen nisu znali da im je medicinska pomoć na raspolaganju. Crveni krst je bio prisutan sa kontejnerima u kojima se nalazila hrana, voda i osnovni farmaceutski i higijenski proizvodi, ali većina izbeglica sa kojima je razgovor obavljen nije znala da će dobiti samo jedan paket hrane, i to onda kada uđu u centar. Osećalo se veliko nezadovoljstvo među izbeglicama.

Najviše su bili nezadovoljni uslovima u centru, dužinom trajanja procesa prijave i nemogućnošću da izađu iz centra.

Drugog dana posete prihvatnom centru u Preševu uslovi su bili приметно bolji. Sam centar je bio očišćen, toaleti otpušeni, jedan od postavljenih šatora bio je preuređen u dečiji kutak sa velikim brojem igračkа. Za taj dan je bila najavljena poseta ministara Vulina i Stefanovića ovom centru. I u vreme ove posete, izbeglice sa kojima je razgovor obavljen uglavnom nisu bile informisane o tome da u prihvatilištu mogu dobiti medicinsku pomoć, da imaju pravo samo na jedan paket hrane, koliko će se zadržati u prihvatilištu i da ga ne mogu napustiti dok ne završe sa prijavom u policiji.

Nakon više od mesec dana, tačnije, 30.10.2015, obavljena je još jedna poseta prihvatnom centru u Preševu. Uslovi u centru su bili značajno unapređeni. Povećan je broj šatora, koji su u trenutku posete bili prazni, ali su ih pripremali za predstojeći hladni period. Higijenski uslovi su bili mnogo bolji nego prilikom prve posete. Postavljeno je više mobilnih toaleta, kao i dva šatora u kojima trudnice i majke sa malom decom mogu da provode vreme, da se odmore, deca da se igraju, da se presvuku bebe. U zgradi centra gde se sprovodi postupak prijave, bio je prisutan mnogo veći broj pripadnika Ministarstva unutrašnjih poslova, veći broj računarske opreme, te se sam postupak prijave odvijao mnogo brže nego prilikom prve posete. Izbeglice/migranti su centar napuštali u roku od oko 30minuta do sat vremena.

I ovog puta je prihvatni centar bio ograđen, na svim mestima ulaska/izlaska se nalazilo uniformisano lice sa oružjem, koje nije dozvoljavalo nikome ko se nije prethodno prijavio u policiji, da izađe napolje.

Uslovi u samom centru su veoma poboljšani u odnosu na prvu posetu.

4.6.2. Kamp za prihvаt izbeglica u Miratovcu

Prilikom prve posete kampu u Miratovcu, 03.09.2015. godine, bilo je postavljeno nekoliko velikih šatora, kontejner gde su lekari pružali medicinsku pomoć. Izbeglice su imale na raspolaganju flaširane vode za piće, ali je voda stajala na suncu i verovatno je nije bilo moguće piti. Odatle se izbeglice/migranti upućuju da idu peške do prihvatnog centra u Preševu (razdaljina od oko 10 km). Prevoz

je bio obezbeđen samo za majke sa malom decom, vozilima UNHCR-a koja se koriste u hitnim slučajevima.

S druge strane, prilikom sledeće posete kampu u Miratovcu, 31.10.2015. godine, vidljivo je bilo unapređenje uslova. Na samom ulasku u kamp postavljena su brojila, te prema dobijenim informacijama, trebalo bi da postoji tačan podatak o broju lica koja su tuda prolazila. Predstavnici Međunarodne organizacije za migracije (IOM) prevozili su majke sa malom decom, trudnice, stare i invalide do centra u Preševu, dok su ostali išli peške oko 2 kilometra, gde su ih čekali autobusi koji voze do prihvatnog centra u Preševu. Vozila UNHCR-a su takođe u hitnim slučajevima korišćena za prevoz male dece. Prevoz za majke i decu, kao i za druge ugrožene, odvijao se do 17 časova. Prema informacijama koje smo dobili, dešava se da i noću dolaze porodice sa malom decom, te bi bilo korisno da postoji mogućnost prevoza za izbeglice i u toku večeri i noći.

4.6.3. Stara Ciglana

Izbeglice/migranti koji dođu do Subotice, okupljali su se u Staroj Ciglani, gde su provodili određeno vreme, pre nego što nastave put ka Mađarskoj. Uslovi u ciglani se ni na koji način nisu mogli smatrati adekvatnim, s obzirom na to da nisu postojali toaleti, protočna voda za piće, nikakav zatvoren prostor, niti lica medicinske struke za pružanje prve pomoći. Postojali su improvizovani tuševi na ulici, kao i wifi.

4.6.4. Kanjiža

Prilikom prve posete Kanjiži, 05.08.2015. godine, neformalna mesta okupljanja izbeglica/migranata su bili parkovi ispred gradske skupštine u Kanjiži. Parkovi su bili u veoma lošem higijenskom stanju, bez adekvatnih uslova, hrane, medicinske pomoći.

Nakon dvadeset dana obavljena je još jedna poseta Kanjiži. Izbeglice/migranti se više nisu okupljali u parkovima ispred gradske skupštine, već su bili smešteni u prihvatnom centru u Kanjiži. Centar je bio relativno čist, imali su protočnu vodu za piće, toalete, medicinsku pomoć i Crveni krst je donosio hranu.

4.6.5. Šid

U vreme posete Šidu, koja je obavljena 29.09.2015. godine, granica Republike Srbije i Republike Hrvatske se prelazila na neformalnom mestu, kod graničnog prelaza Berkasovo/Bapska. Uslovi u kojima su se nalazile izbeglice/migranti bili su veoma neadekvatni. Nije bilo dovoljno toaleta, svuda je bilo blato i smeće. Bila je prisutna ekipa hitne pomoći, predstavnici UNHCR-a i aktivisti *People in need*, koji su sa svoje strane činili sve kako bi pomogli. Postojao je organizovan prevoz izbeglica/migranata od Preševa i Beograda do Šida, nakon čega su peške prelazili u Republiku Hrvatsku, gde ih je čekao autobus kojim su dalje putovali. Problem je nastojao kada bi prestao prihvrat izbeglica od strane Republike Hrvatske, odnosno, kada su menjane rute kojima se izbeglice sprovode na njihovu teritoriju.

Mesec dana nakon posete, uspostavljen je vozni prevoz izbeglica iz Republike Srbije za Republiku Hrvatsku.

4.6.6. Beograd

U Beogradu je obavljeno 15 poseta i to na neformalnim mestima okupljanja izbeglica/migranata, odnosno u parkovima u okolini beogradske autobuske stanice i Ekonomskog fakulteta. Prilikom prvih poseta, veliki broj izbeglica je boravio u parkovima. Uslovi su bili neadekvatni. Tokom realizacije projekta, usled promena toka migracije (zatvaranje Mađarske granice, prelaz na Hrvatsku), kao i boljeg organizovanja nadležnih državnih organa u Republici Srbiji, situacija na neformalnim mestima okupljanja izbeglica/migranata u Beogradu se promenila.

Iz prihvatnog centra u Preševu, organizovan je prevoz izbeglica/migranata do Šida, odnosno prihvatnog centra Adaševac, odakle se vozom prevoze do Republike Hrvatske, što je uticalo na smanjenje broja prisutnih izbeglica/migranata u Beogradu. U tom periodu, u Beogradu su u najvećem broju bile prisutne izbeglice/migranti iz Afganistana, odnosno oni koji su u Republiku Srbiju ušli preko Bugarske. Organizovanim prevozom odvođe ih u centar za azil koji se nalazi u Krnjači, gde mogu da prespavaju, dobiju hranu, medicinsku i drugu pomoć, dok tokom dana, pojedini dolaze do parkova u blizini

beogradske autobuske stanice, kako bi se raspitali o daljem prevozu za Republiku Hrvatsku.

Odlaze uglavnom u Miksalište gde dobijaju pomoć, odeću i obuću. U samom parku se nalaze lekari, predstavnici Crvenog krsta i Info pult gde je prisutan prevodilac.

5. Preporuke

1. Uspostavljanje boljeg sistema informisanja izbeglica/migranata o njihovim pravima i obavezama, kao i mehanizama za pružanje pravne pomoći, tokom njihovog boravka na teritoriji Republike Srbije.
2. Obezbeđivanje adekvatnog broja prevodilaca za izbeglice/migrante u prihvatnim centrima, kampovima, centrima za azil i svim drugim mestima formalnog okupljanja izbeglica/migranata u Republici Srbiji.
3. Uspostavljanje transporta izbeglica/migranata kroz Srbiju, pre svega od kampa u Miratovcu do prihvatnog centra u Preševu.
4. Uspostavljanje mehanizma identifikovanja žrtava torture i drugih visoko traumatizovanih osoba među izbeglicama, odnosno tražiocima azila, sa akcentom na otkrivanju i dokumentovanju znakova mučenja i drugih oblika fizičkog i psihičkog nasilja.
5. Pristup sveobuhvatnoj rehabilitaciji (psihološka, medicinska, socijalna i pravna pomoć) za žrtve torture među izbeglicama, odnosno tražiocima azila.

PRILOG 1

UPITNIK

1. Pol **M** **Ž**
2. Starost: _____
3. Zemlja porekla :
 1. Sirija
 2. Avganistan
 3. Somalija
 4. Eritreja
 5. Irak
4. Nacionalnost: _____
5. Stepenn obrazovanja:
 1. Bez obrazovanja
 2. Osnovna škola
 3. Srednja škola
 4. Visoko obrazovanje
6. Da li ste bili zaposleni u zemlji porekla/pre rata?
Da Ne
7. Bračni status:
 1. Samac/ica
 2. Oženjen/udata/žive zajedno
 3. Razveden/na
 4. Brak sa više osoba
 5. Udovac/ica
 6. nepoznato
8. Religijski status:

9. Kada ste napustili zemlju porekla:

10. Putuje sa porodicom
Da Ne
11. Glavni razlog napuštanja zemlje porekla:

Ako je iz ratom zahvaćenog područja, Da li ste učestvovali u ratu?
Da Ne
Ako da, Da li ste bili primorani da učestvujete u ratu?

12. Mesto ulaska u Srbiju:

13. Države kroz koje steprošli
 - _____
 - _____
 - _____
 - _____
 - _____

14. Da li odlazite u drugu zemlju ili ostajete u Srbiji?
1. Druga zemlja Koja _____
 2. Srbija
15. Da li imate prijatelje ili rodbinu u zemlji željene destinacije?
- Da Ne
16. Da li ste bili kažnjeni (zatvor/novčana kazna) zbog ilegalnog prelaska granice u nekoj od tranzitnih zemalja?
- Ne
Novčana
Zatvor
Gde: _____
17. Da li ste bili kažnjeni (zatvor/novčana kazna) zbog ilegalnog prelaska granice u Republici Srbiji?
- Ne
Novčana
Zatvor
Gde: _____
18. Da li imate dokumenta?
- Da Ne
19. Da li ste se registrovali u policiji u nekoj od tranzitnih zemalja?
- Da Ne
20. Da li ste tražili azil (izrazili nameru) u nekoj drugoj zemlji?
- Da Ne
21. Da li ste se registrovali (izrazili nameru za azil) u policiji u RS?
- Da Ne
22. Da li ste podneli zahtev za azil u RS
- Da Ne
23. Na koji način je izražena namera/podnet zahtev za azil u RS:
- Na granici
U policijskoj stanici
U centru za azil
Preko NGO

24. Da li ste dobili pravnu ili neku drugu pomoć od NGO u Srbiji?
- Da Ne od koga: _____
25. Da li vam je potrebna pravna pomoć ?
- Da Ne
26. Da li ste dobili pomoć nekih institucija od momenta napuštanja zemlje porekla do dolaska u RS?
- Da Ne
Od kojih? _____
27. Kako bi ste opisali ponašanje lokalnih stanovnika do RS?
1. Loše
 2. Ni dobro ni loše
 3. Dobro
 4. Veoma dobro
28. Kako biste opisali ponašanje lokalnih stanovnika u RS?
1. Loše
 2. Ni dobro ni loše

- 3. Dobro
- 4. Veoma dobro

Procena traumatskih iskustava/torture i osnovnih potreba

29. Koja je najveća trauma koju ste doživeli u zemljama tranzita?

30. Koja je najveća trauma koju ste doživeli u RS?

31. Da li ste imali iskustva maltretiranja, mučenja, psihološkog ili fizičkog zlostavljanja od strane državnih organa (vojske, policije, paramilitarnih formacija, pobunjenika...) u zemlji porekla?

Da Ne

Ako da

Ko: _____

Gde: _____

Razlog: _____

Opis iskustva: _____

Ako ne, da li se to desilo nekom vašem bliskom članu porodice?

Da Ne Kome: _____

32. Da li ste imali iskustva maltretiranja, mučenja, psihološkog ili fizičkog zlostavljanja od strane državnih organa (vojske, policije, paramilitarnih formacija, pobunjenika...) u zemljama tranzita?

Da Ne

Ako da

Ko:

Gde:

Razlog:

Opis iskustva: _____

33. Da li ste imali iskustva maltretiranja, mučenja, psihološkog ili fizičkog zlostavljanja od strane državnih organa (vojske, policije, paramilitarnih formacija, pobunjenika...) u RS?

Da Ne

Ako da

Ko:

Gde:

Razlog:

Opis iskustva: _____

34. Da li imate neke zdravstvene probleme/psihološke probleme?

Da Ne

Koje: _____

35. Da li ste dobili zdravstvenu pomoć u RS?

Da Ne

Da li vam je potrebna?

Da Ne

36. Šta vam je najviše potrebno dok boravite u Republici Srbiji?

PRILOG 2

IZVEŠTAJI SA POSETE NEFORMALNIM MESTIMA OKUPLJANJA

IZBEGLICA U REPUBLICI SRBIJI

17.07.2015. - Beograd, parkovi u okolini Glavne Železničke stanice

Posećena su tri parka u okolini Glavne Železničke stanice u Beogradu, park ispred Ekonomskog fakulteta, park između dolaznih i odlaznih perona Glavne Autobuske stanice u Beogradu i park na uglu Nemanjine i Sarajevske ulice. Kupno primećeno je preko 150 izbeglica koji u grupama, najčešće porodice, borave na ovim destinacijama. Razgovarali smo sa grupama izbeglica, u kojima često samo jedno lice govori engleski jezik, ili ni jedno, kada bi pozivali prijatelja iz druge grupe da nam pomogne oko prevoda, te sa ove posete imamo ukupno 12 potpunih upitnika.

Na putu do Srbije prolazili su kroz Tursku, Grčku i Makedoniju. Neki su se registrovali u policiji, i time izrazili nameru da traže azil u Srbiji, iako im, kako su nam rekli, to zapravo nije pravi cilj. Veliki broj izbeglica ne želi da se registruje u policiji, iz razloga što ne žele da daju otiske. Samo jedan od ispitanih nam je rekao da želi da ostane u Srbiji, dok su svi ostali rekli da su ovde samo dok ne uspeju da dodju ili do Nemačke ili do Švedske. Oko polovina ispitanika je na putu sa maloletnom decom. Žene koje su učestvovala u istraživanju su naročito naglasile da im je problem što nemaju mogućnosti za održavanje lične higijene. Obrazovna struktura ispitanika je kombinovana, odnosno oko polovina njih je sa srednjom stručnom spremom, dok je druga polovina sa visokom stručnom spremom, kako što su lekari, profesori, službenici u administraciji itd. Dobili smo informaciju da imaju nekoliko problema u vezi njihovog boravka kako u Srbiji, tako i tokom celokupnog njihovog putovanja od zemlje njihovog državljanstva do Srbije. U Grčkoj je zabeleženo da su imali problem sa policijom, odnosno da je jedan od ispitanika bio u zatvoru u toj zemlji. U Makedoniji kažu da su imali najviše pomoći od Crvenog krsta, i to u vidu hrane, garderobe i higijenskih proizvoda. Najviše problema, kako su nam rekli, imali su i imaju u vezi sa smeštajem, a samim tim i higijenom i novcem. U vezi smeštaja, veoma često se dešava da kada ih vide iz hotela ili hostela odbijaju da ih prime, uz informaciju da su popunjeni. Što se tiče problema sa novcem, napominju da im

se više puta desilo da plate da ih neko preveze do određene destinacije, ali na istu ne stignu, kao i da u prodavnicama ili ne žele da im prodaju namirnice, ili im naplate više. U Srbiji, kako smo saznali, nisu imali problem sa policijom. Primetili smo da neki od njih pokušavaju da zarade nešto novca prodavajući naočare za sunce. Troje ispitanika iz Sirije nam se požalilo da ne uspevaju da podignu novac u bankama. Kako bismo videli o čemu se radi, kao i da bismo pružili pomoć, sa jednim od njih smo otišli u najbližu banku (Banka Intesa, prekoputa parka između dolaznih i odlaznih perona autobuske stanice), gde smo dobili informaciju da im je naloženo da Sirijcima ne daju novac koji su primili preko Western Union-a. Na naše pitanje, ko im je to naložio i po kom osnovu to važi samo za državljane Sirije, dobili smo odgovor da je razlog strah od finansiranja terorizma i pranja novca. Zatim smo otišli u banku pored (Societe Generale), gde nije bilo problema, te su mu izdali novac.

Jedan od ispitanika iz Avganistana nam je rekao da je imao problema sa policijom na granici sa Makedonijom, od strane makedonske policije. Istakao je, takodje, da im krijumčari traže oko 2000 – 3000 EUR za prevoz do neke od zemalja Zapadne Evrope. Jednom njegovom detetu je povređena ruka, ali kako je naveo, ne želi da ga leči u Srbiji niti želi bilo kakav kontakt sa institucijama Republike Srbije, već želi da što pre stignu u Nemačku.

Podaci iz upitnika:

Izbeglice iz Sirije	4
Izbeglice iz Avganistana	3
Izbeglice iz Somalije	2
Izbeglice iz Irana	2
Izbeglice iz Iraka	1
Izbeglice muškog roda	9
Izbeglice ženskog roda	3
20-30 godina	6
30-40 godina	4
40-50 godina	2
U Beograd stigli 1 dan pre posete	7
U Beograd stigli 2 dana pre posete	3
U Beograd stigli 5 dana pre posete	2

Planiraju da napuste Srbiju istog dana	5
Planiraju da napuste Srbiju sutradan	6
Planiraju da ostanu u Srbiji	1
Registrowali se u policiji/izrazili nameru traženja azila	8
Nisu se registrovali u policiji/ne žele da izraze nameru traženja azila	4
Podneli zahtev za azil	1

21.07.2015. - Beograd, PS Savski venac i Krnjača

Posetili smo Policijsku stanicu Savski venac – Upravu za strance, kao i okolinu Centra za azil u Krnjači. Ispred policijske stanice, primetili smo oko 40 izbeglica koji su čekali ili da im se izdaju potvrde o nameri za traženje azila, kako bi mogli da odu do nekog od centara za azil, ili su čekali na registraciju. U okolini Centra za azil u Krnjači nismo zatekli ni jedno lice. Razgovarali smo sa grupama izbeglica, u kojima često samo jedno lice govori engleski jezik, ili ni jedno, kada bi pozivali prijatelja iz druge grupe da nam pomogne oko prevoda, te sa ove posete imamo ukupno 5 popunjenih upitnika.

Od ispitanih smo dobili informaciju da od ranih jutarnjih časova čekaju kako bi se registrovali. Prisutna je bila i jedna trudnica čiji suprug je pokušao da zamoli predstavnika Ministarstva unutrašnjih poslova da ih prime preko reda, no u tome nije uspeo. Prisustvovali smo trenutku kada je isti predstavnik Ministarstva unutrašnjih poslova davao informacije u vidu pomoći izbeglicama koje su se okupile ispred Policijske stanice, i to na veoma kulturnan način. Dobili smo informaciju od njega da imaju problem da neki pokušavaju dva, tri i više puta da se registruju pod drugim imenima, kako bi dobili još dodatna 72 časa legalnog boravka u Srbiji, no to shvate tek kada dođu da daju otiske prstiju. Takođe, kako nam je rečeno, nakon što im kažu da ne mogu ponovo da se registruju, ali da mogu da odu u Centar za azil koji im je već određen i da podnesu Zahtev za azil kojim bi legalizovali svoj boravak još duže, oni i dalje ne žele da odu, već nastave da borave ispred Policijske stanice. Razgovarajući sa izbeglicama okupljenim ispred policijske stanice, saznali smo da imaju nekoliko problema u vezi njihovog boravka kako u Srbiji, tako i tokom celokupnog njihovog putovanja od zemlje njihovog državljanstva do Srbije. Najviše problema, kako su nam rekli, imali su i imaju u vezi sa smeštajem, i to u smislu da kada dođu u hotel

dobiju informaciju da ne mogu da ih prime, jer nemaju prijavljen boravak u Srbiji, nakon čega kada ponovo dodju sa prijavom iz policije, ponovo dobiju informaciju da ne mogu da ih prime, jer "papir" koji imaju nije adekvatan, a što je upravo razlog iz kog se više puta vraćaju u policijsku stanicu. Pored toga, rekli su da nisu imali nikakvih drugih problema sa predstavnicima vlasti u Srbiji. Jedan ispitanik je naveo da su mu uniformisana lica uzela novac.

Izbeglice sa kojima smo razgovarali ispred policijske stanice su svi poreklom iz Sirije, te su na putu do Srbije prošli kroz Tursku, Grčku i Makedoniju. Svi ispitanici su rekli da su ovde samo dok ne uspeju da dodju ili do Nemačke ili do Švedske.

Starosna struktura ispitanika je u proseku od 20 do 35 godina (mlađe sredovečno stanovništvo). Intervjuisana su samo lica muškog pola, koja su bila u velikoj većini, odnosno bila je samo jedna ženska osoba. Bila je samo jedna porodica sa decom, dok su ostali putovali sa prijateljima.

Podaci iz upitnika:

Izbeglice iz Sirije	5
Izbeglice muškog roda	5
Izbeglice ženskog roda	0
20-30 godina	4
30-40 godina	1
U Beograd stigli 2 dana pre posete	4
U Beograd stigli 3 dana pre posete	1
Planiraju da napuste Srbiju istog dana	1
Planiraju da napuste Srbiju sutradan	4
Registrovali se u policiji/izrazili nameru traženja azila	5

05.08.2015. – Subotica i Kanjiža

Tim u sastavu Ane Janković Jovanović (pravnice), Vojislava Đurasinovića (demgraf) i Bojane Trivunčić (psihološkinja) je posetio staru ciglanu, neformalno mesto okupljanja izbeglica u Subotici, u pratnji prevodioca za arapski jezik. Prisutno je bilo oko 50 izbeglica, uglavnom u grupama od 5-9 osoba. Prema

dobijenoj informaciji, od prevodioca, dan pre ih je na istom mestu bilo preko 200.

Prisutna je bila i ekipa iz *People in need* Češke organizacije, a koji su prisutnim izbeglicama delili svež hleb, vodu, paštetu, sardine i osnovne higijenske proizvode. Sa druge strane ulice, postavljeni su tuševi sa protočnom vodom, kao i *wifi* internet.

Najviše prisutnih je poreklom iz Sirije, ali je bilo i iz Pakistana, Avganistana i Burme. Izbeglice iz Pakistana i Avganistana nisu želeli da razgovaraju sa nama. Intervjui su obavljani sa izbeglicama iz Sirije i Burme.

Od ispitanih smo dobili informaciju da su neki od njih dan pre, platili svaki po 1500 EUR nepoznatoj osobi koja je obećala da će ih preveze preko granice, ali do trenutka kada smo mi bili tamo, oni su još uvek bili prisutni u ciglani. Jedan od izbeglica je rekao da je tražio azil u Srbiji kako bi produžio period legalnog boravka, ali da je imao problem sa graničnom policijom koja mu je isprskala sprej u oči, nakon čega je izgubio ranac u kome su mu bila sva dokumenta.

Svi sa kojima smo razgovarali su na putu do Srbije prošli kroz Tursku, Grčku i Makedoniju. Većina ispitanih izbeglica je bila starosti 20-35 godina, većinom su muškarci, samo je jedna žena. Ispitani muškarci koji imaju porodicu uglavnom putuju bez porodice, porodica je u Siriji ili Libanu. Nadaju se da će im se pridružiti u nekoj od zemalja ka kojoj su se uputili. Najčešće, kao željenu destinaciju navode Nemačku, Španiju, Švedsku.

Prema njihovim rečima, od Srbije ne očekuju ništa, niti im je šta potrebno, osim da uspeju da nastave dalje ka zemlji svog odredišta.

Po završetku posete "Ciglani", otišismo do Kanjiže – parkovi ispred gradske skupštine. Prisutno je bilo oko 70 izbeglica, uglavnom u grupama 7-12 izbeglica, a prema dobijenoj informaciji, dan pre ih je bilo preko 200.

Prisutni su bili i predstavnici slovačkih i mađarskih medija.

Većina izbeglica je bila starosti 20-35 godina, većinom muškarci. Neki putuju sa porodicom, neki su na putu zagubili nekog člana porodice, a svima je cilj odlazak u zemlje zapadne Evrope.

Prema informacijama koje smo dobili od ispitanika, veliki broj prisutnih izbeglica su prethodno uspeli da pređu granicu i uđu u Mađarsku, ali su ih potom vratili za Srbiju. Policija u Srbiji ih je kako kažu držala zatvorene u prostoriji u kojoj može da boravi do 5 osoba, dok je njih bilo oko 50. Takođe, navode da su ih skidali i tražili svakome po 50 EUR kako bi ih pustili napolje. Neki od njih su u tom procesu izgubili dokumenta.

Prisutni su bili većinom iz Sirije, i na putu do Srbije su prošli preko Turske, Grčke i Makedonije.

Mnogi od ispitanih izbeglica imaju iskustvo torture u zemlji porekla, uglavnom je to Sirija i Liban. Ističu da su česta kidnapovanja, uz traženje otkupa.

Uglavnom kažu da im je najgore iskustvo bilo ili prolazak kroz Grčku ili Makedoniju, a da su se najbolje osećali u Preševu.

14.08.2015. – Beograd

Tim u sastavu Vojislava Đurasinovića (demgraf) i Bojane Trivunčić (psihološkinja) je posetio parkove u blizini autobuske stanice u Beogradu, neformalno mesto okupljanja izbeglica, u pratnji prevodioca za arapski jezik. Veliki broj izbeglica je prisutan (više od 300), uglavnom su se grupisali u grupe od po 5 do 10 ljudi koji putuju zajedno. Prisutno je mnogo porodica, majki sa malom decom. Uslovi su veoma loši, park je pun smeća, nema dovoljno mobilnih toaleta ni kanti za smeće. Cisterna sa vodom je postavljena u trenutku kada je poseta obavljena.

Opšti utisak i osnovni podaci:

Razgovori su obavljani sa 11 izbeglica koji su poreklom iz Sirije. Uglavnom su svi 2 do 3 dana u Srbiji, i svi su prošli kroz Tursku, Grčku, Makedoniju na svom putu do Srbije. Svi ispitanici žele da nastave svoj put ka zapadnoj Evropi, uglavnom žele da odu u Nemačku, Holandiju i Švedsku, ne žele da ostanu u Srbiji. Intervjuisane izbeglice su mladi ljudi uzrasta između 20 i 40 godina i svi su muškarci, muslimanske veroispovesti. Većina njih nisu informisani o proceduri sistema azila u Srbiji, mogućnostima za smeštaj u Centrima za azil. Nisu dobili nikakvu pomoć u Srbiji. Samo jedna osoba je izrazila nameru za azilom u Srbiji,

odnosno registrovala se u policiji u Preševu, svi ostali intervjuisani nisu izrazili nameru za azilom u Republici Srbiji.

Ranjive grupe:

Među ispitanim izbeglicama ima i žrtava torture, koji su iskustva torture uglavnom doživeli u Siriji i Libanu. Na putu do Srbije mnogi imaju iskustva nehumanog tretmana, prisilnog boravka u veoma lošim uslovima duže vreme.

U jednoj grupi izbeglica (njih petorica) bio je i maloletni dečak koji putuje sa prijateljima.

Zdravstveni problemi koje pojedini prijavljuju su uglavnom akutne zdravstvene tegobe, kao što su bolovi u želucu, umorne noge, i nisu dobili nikakvu zdravstvenu pomoć od kada su ušli u Srbiju. Jedan mladić ima psiholoških tegoba i ima medikamentnu terapiju koju koristi, i oseća se dobro.

U jednoj grupi izbeglica sa kojima smo razgovarali je bila i trudnica koja putuje sa mužem i dvoje dece. U pitanju je rana trudnoća (drugi mesec trudnoće). Tvrdi da joj zdravstvena pomoć i pregled u ovom trenutku nisu potrebni.

Ljudi izgledaju veoma umorno i iscrpljeno, imaju potrebu da pričaju o svojim problemima i traumama koje su im se desile kako u zemlji porekla tako i na putu do Srbije. Ne žale se i ne traže ništa, jedina želja im je da nastave svoj put.

Problem sa policijom:

Grupa Sirijskih izbeglica, njih trojica tvrdi da su im policajci u Beogradu uzeli novac jer nisu imali dokumenta niti su se registrovali u policiji. Naime, presreli su ih ispred menjačnice, tražili im dokumenta i kada su ustanovili da se nisu registrovali u policiji, tražili su im da plate kaznu u iznosu od 500 Eura. Jedan od njih je platio 500 Eura, drugi je imao samo 300 Eura te su mu uzeli tu sumu novca, dok su trećem uzeli 150 Eura. Nisu dobili nikakvu priznanicu da su kaznu platili, samo papirić na kojem piše „Savska 35, police department“ , da se navodno tamo jave.

24.08.2015. – Beograd

Tim u sastavu Vojislava Đurasinovića (demograf), Ane Janković Jovanović (pravnice) i Bojane Trivunčić (psihološkinja) je posetio park kod autobuske

stanice u Beogradu, neformalno mesto okupljanja izbeglica, u pratnji prevodioca za arapski jezik. Veliki broj izbeglica je u parku, oko 500 i ima mnogo porodica, žena sa decom. Prethodnu noć je veliki broj izbeglica ušao u Srbiju iz Makedonije te je to razlog većeg broja njih koji borave u parku u poređenju sa prethodnim posetama koje su obavljene. Park izgleda čistije u odnosu na prethodnu posetu, ali i dalje su higijenski uslovi veoma loši i nema dovoljno toaleta. Izbeglice sede i leže na zemlji, ali ima i dosta onih koji koriste šatore koje nose sa sobom.

Opšti utisak i osnovni podaci:

Razgovori su obavljani sa 15 izbeglica koji su poreklom iz Sirije i Avganistana (od toga 2 intervjua nisu do kraja obavljena jer su dvojica izbeglica žurili na autobus koji ide do Kanjiže). Uglavnom su svi došli u park tog dana ili u toku noći i većina ima traumatsko iskustvo na granici Grčke i Makedonije gde su bili zadržani i više dana od strane granične policije Makedonije. Svi ispitanici žele da nastave svoj put ka zapadnoj Evropi, uglavnom žele da idu u Nemačku i Holandiju, ne žele da ostanu u Srbiji. Uzasna struktura intervjuisanih izbeglica je raznolika, od 20 do 60 godina. Mnogi od njih putuju sa porodicom, ženom i decom, ali ima i samaca kao i onih čije su porodice razdvojene. Svi su ispitanici muškarci muslimanske veroispovesti. Obrazovna struktura je takođe raznolika, ima fakultetski obrazovanih ljudi kao i onih sa srednjom ili osnovnom školom. Većina njih nisu informisani o proceduri sistema azila u Srbiji, mogućnostima za smeštaj u Centrima za azil, ali mora se reći da nisu ni mnogo zainteresovani za mogućnost traženja azila u Republici Srbiji. Većina nije dobila nikakvu vrstu pomoći, poneki saopštavaju da su dobili pomoć u vidu hrane i vode u tranzitnim zemljama. Jedan intervjuisani je bio zdravstveno zbrinut u Preševu, usled blažih zdravstvenih tegoba. Samo tri osobe su izrazile nameru za azilom u Srbiji, odnosno registrovale su se u Preševu ili na granici, svi ostali intervjuisani nisu izrazili nameru za azilom u Republici Srbiji, odnosno nisu se registrovali.

Ranjive grupe:

Među ispitanim izbeglicama ima i žrtava torture, koji su iskustva torture uglavnom doživeli u zemlji porekla, a većina ispitanih izbeglica ima traumatska iskustva koja su doživeli i u tranzitu. Mnogi putovanje brodom iz Turske u Grčku doživljavanju kao izuzetno traumatično, jer su brodovi kojima ih prevoze mali i nestabilni. Većina je imala iskustvo nehumanog tretmana od strane granične

policije Makedonije, neki od njih su i povređeni. Od 15 ispitanika njih petorica ima iskustva torture u zemlji porekla, Siriji ili Avganistanu. Uglavnom su počinioci pripadnici režimske vojske ili policije, a jedan Sirijac je doživeo više puta bičevanje od strane pripadnika Islamske države, kao kaznu za konzumiranje i prodaju duvana. Represiju i strah od kidnapovanja i mučenja prijavljuju skoro sve izbeglice sa kojima je razgovor obavljen.

Zdravstveni problemi koje pojedini prijavljuju su uglavnom akutne zdravstvene tegobe, kao što su umor, bolne noge, i većina nije dobila nikakvu zdravstvenu pomoć u Srbiji.

Ljudi izgledaju veoma umorno i iscrpljeno, ne traže ništa i jedina želja im je da nastave svoj put. Većina ispitanih je kivna zbog dešavanja na makedonskoj granici i načina kako se postupalo prema njima.

Problem sa policijom:

Troje izbeglica je imalo neposredno iskustvo, (još nekoliko njih je pričalo da su čuli od drugih za taj isti problem) u policijskoj stanici u Savskoj u Beogradu, da nisu mogli da izraze nameru za azilom, odnosno da se registruju i da su ih vraćali i govorili da dođu sutradan. Sutradan se isto dešavalo. Takođe mnogi su zbunjeni formularom koji dobiju na granici da popune, a prijavljuju i da im naplaćuju taj formular, a koji nije u isto vreme i potvrda o „registraciji“. Nije im jasno čemu im to onda služi. U Preševu je bila tolika gužva da nisu uspeali da izraze nameru za azilom i dobiju potvrdu.

28.08.2015. – Kanjiža i Subotica

Opšti utisak i osnovni podaci:

Tim u sastavu Vojislava Đurasinovića (demograf), Ane Janković Jovanović (pravnica) i Bojane Trivunčić (psihološkinja) u pratnji prevodioca za arapski jezik, je posetio prihvatilište za izbeglice u Kanjiži kao i neformalno mesto okupljanja u staroj ciglani kod Subotice. U prihvatilištu je bilo oko 200 izbeglica. Ima mnogo porodica sa malom decom. Prihvatilište je relativno čisto, imaju vodu. Svi ispitanici sa kojima je obavljen razgovor su zadovoljni uslovima u prihvatilištu. U trenutku posete bio je prisutan i Crveni Krst koji je delio pomoć. U staroj ciglani kod Subotice razgovor je obavljen sa izbeglicama koji su bili

ispred same ciglane. Manji je broj onih koji govore arapski, u ciglani je mnogo više izbeglica iz Avganistana. Ispred ciglane, preko puta ulice su namešteni tuševi.

Razgovori su obavljeni sa 14 izbeglica koji su poreklom iz Sirije, Iraka i Avganistana (9 intervju u Kanjiži, 6 u ciglani). Uzrasna struktura intervjuisanih izbeglica je od 16 do 49 godina. Generalni utisak, vezano za uzrasnu strukturu izbeglica je da su prisutne sve uzrasne kategorije od maloletne dece do starijih ljudi koji imaju preko 70 godina. Putuju čitave porodice sa decom često bebama, ali ima i onih čije su porodice razdvojene, ili putuju sami, pa se nadaju spajanju porodice kad stignu do željene destinacije. Većina ispitanika su muškarci, razgovor je obavljen sa dve žene. Žene uglavnom putuju sa muževima ili u pratnji neke muške osobe, i uglavnom na razgovor pristaju muški članovi porodice. Jedna ispitanica putuje sama bez pratnje. Svi ispitanici su muslimanske veroispovesti. Obrazovna struktura je raznolika, od studenata i fakultetski obrazovanih do onih sa osnovnom školom. Skoro svi intervjuisani su se registrovali u policiji, i time izrazili nameru za azilom, za razliku od situacije na terenu u parkovima u Beogradu, gde se u većini slučajeva intervjuisane izbeglice nisu registrovale. Utisak je da su izbeglice u prihvatilištu više informisane i upoznate sa pravima i obavezama od onih koji borave na potpuno neformalnim mestima okupljanja. Takođe za razliku od onih koji borave na potpuno neformalnim mestima okupljanja, mnogi su primili neku vrstu pomoći, od različitih humanitarnih organizacija kako u republici Srbiji tako i u drugim tranzitnim zemljama. Pristup pomoći je lakši u formalnim mestima boravka.

Svi ispitanici žele da nastave svoj put ka zapadnoj Evropi, uglavnom žele da idu u Nemačku, Holandiju, Finsku, Švedsku, Belgiju, itd. Uglavnom svi imaju rodbinu ili prijatelje u nekoj od zemalja evropske unije. Do Srbije uglavnom dolaze prolazeći kroz Tursku, Grčku i Makedoniju. Pojedini su došli i preko Bugarske. Jedan ispitanik je prijavio da je iz Turske ušao u Bugarsku i da je vraćen od strane bugarske policije, koja ga je tom prilikom pretukla i otela sve stvari, te je tako izgubio i dokumenta. Ponovo je iz Turske prešao u Grčku i preko Makedonije stigao do Srbije. Izbeglice iz Avganistana su uglavnom preko Irana došli prvo do Turske pa onda dalje preko Grčke i Makedonije do Republike Srbije.

Ranjive grupe:

Intervju je obavljen i sa jednim maloletnim dečakom iz Avganistana koji putuje sam bez roditeljske pratnje. Informisan je o sistemu azila kod nas, i kaže da je dobio pravnu pomoć/informacije u svakoj tranzitnoj zemlji, od Irana do Republike Srbije. Molio je da ga ne prijavimo da je maloletan jer bi mu to ugrozilo nastavak putovanja. Želi da stigne do Nemačke gde ima rodbinu.

Među ispitanim izbeglicama ima i žrtava torture, koji su iskustva torture uglavnom doživeli u zemlji porekla, a većina ispitanih izbeglica ima traumatska iskustva koja su doživeli i u tranzitu. Većina intervjuisanih izbeglica putovanje brodom iz Turske u Grčku doživljava kao izuzetno traumatično iskustvo, jer su brodovi kojima ih prevoze mali i nestabilni. Mnogi su izgubili na brodu sve stvari i lična dokumenta. Od 15 intervjuisanih izbeglica, sedmoro tvrdi da su imali iskustvo torture u zemlji porekla (Sirija i Irak). Jedan ispitanik je bio i politički zatvorenik u vreme Sadamovog režima, kada je proveo godinu dana u zatvoru i preživeo teške oblike fizičkog i psihičkog zlostavljanja. Uglavnom su izvršioici pripadnici režimske vojske ili policije, ali i pripadnici ISISa, i drugih frakcija koje deluju u Iraku. Represiju i strah od kidnapovanja i mučenja prijavljuju skoro sve izbeglice iz Sirije sa kojima je razgovor obavljen. Mnogi prijavljuju i pretnje koje dobijaju, često putem sms poruka da će ih ubiti. To su često i neposredni razlozi za odlazak iz zemlje porekla.

Zdravstveni problemi koje pojedini prijavljuju su uglavnom akutne zdravstvene tegobe, i mnogi su dobili zdravstvenu pomoć u Republici Srbiji, čak i u ciglani u Subotici. Pojedini imaju potrebu za specifičnom zdravstvenom negom. Žena sa kojom je obavljen razgovor ima ginekoloških zdravstvenih problema. Takođe jedan ispitanik ima zdravstvene probleme kao posledicu ranjavanja.

Mnogima su ubijeni ili stradali u ratu bliski članovi porodice, roditelji, braća, sestre ali nažalost i deca. To su traume sa kojima se, naravno najteže bore. Svi su emotivno uznemireni, u strahu kako će ući u Mađarsku i proći dalje do zemlje svog utočišta. Umorni su i iscrpljeni, i jedina želja im je da nastave svoj put.

02-03.09.2015. – Preševo (Prihvatni centar) i Miratovac (Kamp za prihvatanje izbeglica)

Tim u sastavu Vojislava Đurasinovića (demograf), Ane Janković Jovanović (pravnica) i Bojane Trivunčić (psihološkinja) u pratnji prevodioca za arapski jezik, je bio je u dvodnevnoj poseti Prihvatnom centru za izbeglice u Preševu kao i kampu za prihvatanje izbeglica koji iz Makedonije dolaze u Srbiju, u Miratovcu.

Prihvatni centar u Preševu - 02.09.2015.

Opšti utisak

Prema informaciji koju smo dobili od predstavnika Komesarijata, prvog dana posete u Prihvatnom centru i na ulazu u centar u Preševu je bilo oko 1000 izbeglica, među kojima je bio veliki broj porodica sa malom decom. Oko 600 izbeglica je u samom prihvatnom centru, dok ostali čekaju da budu primljeni u centar. Prema našem zapažanju, u samom centru je bilo dosta više korisnika od pomenutog.

Prihvatni centar je ograđen, policija je na ulazu i kontroliše ulazak i izlazak iz centra. Predstavnici Komesarijata za izbeglice i migracije su nas dočekali, sproveli kroz centar i objasnili proceduru ulaska i izlaska iz prihvatilišta. Objasnili su i da je Centar u nadležnosti Komesarijata zajedno sa drugim predstavnicima Ministarstva za rad, zapošljavanje, boračka i socijalna pitanja.

Prema dobijenim informacijama, na samom ulasku u centar, korisnici dobijaju karticu sa brojem na osnovu koga čekaju svoj red za odlazak kod predstavnika Ministarstva unutrašnjih poslova radi prijave, kao i karticu Crvenog krsta za dobijanje hrane, ukoliko ispunjavaju predviđene uslove (kartice dobijaju porodice sa decom, žene, mlađi od 18 godina i stariji od 70 godina, dok muškarci 18-70 godina ne dobijaju karticu).

Prioritet pri ulasku u centar se daje porodicama ili ženama sa malom decom. No, prema informacijama koje smo dobili od predstavnika Komesarijata, u praksi postoje situacije kada ipak ne poštuju pravilo prvenstva, s obzirom da se dešava da pojedini muškarci u redu čekaju i po nekoliko sati, iako su stigli na red, a i često porodice ne žele da se razdvoje.

Kada njihov broj stigne na red, prvo dobijaju upitnik Granične policije da popune sa svojim ličnim podacima, a koji služi kasnije službeniku Ministarstva unutrašnjih poslova za lakše izdavanje potvrde o prijavi i izraženoj nameri za traženje azila. Potom se pristupa utvrđivanju identiteta, fotografisanju, uzimanju

otisaka prstiju i ličnih podataka, nakon čega se izdaje potvrda, te se izbeglice upućuju da napuste centar.

U vreme posete, uslovi u Prihvatnom centru su veoma loši. Kapacitet centra je nedovoljan za broj korisnika. Pored postavljenih šatora, ima dosta manjih šatora koje izbeglice nose sa sobom. Ljudi su svuda, leže, sede po zemlji. Higijenski uslovi su veoma zabrinjavajući, postavljeni mobilni toaleti su u jako lošem higijenskom stanju. Postoji cisterna pored toaleta sa tekućom, pijaćom vodom, mada mnogo izbeglica sa kojima je razgovor obavljen ne zna da je voda iz cisterne za piće i žale se da su žedni. Veliki je broj onih koji su hranu prvi i poslednji put dobili, onda kada su ušli u centar, a to bude, prema njihovim rečima i pre dva i po dana. Pojedini tvrde da su u centru već tri dana i da im pri tome nije dozvoljeno da isti napuste dok ne prođu prijavu policiji. U Centru je prisutan i lekar, i to svakog dana, u dve smene, mada mnogi od izbeglica sa kojima je razgovor obavljen ne znaju da mogu dobiti medicinsku pomoć u centru. Crveni krst je takođe stalno prisutan sa kontejnerima u kojima se nalazi hrana, voda i osnovni farmaceutski i higijenski proizvodi, ali većina izbeglica sa kojima je razgovor obavljen nije znala da će dobiti samo jedan paket hrane, i to onda kada uđu u Centar. Prisutno je veliko nezadovoljstvo među izbeglicama. Najviše su nezadovoljni pre svega uslovima, dužinom trajanja procesa i nemogućnošću da izađu iz prihvatilišta. Uglavnom su se svi žalili i na nedovoljnu količinu hrane, kako žene sa malom decom tako i odrasli muškarci. Predstavnici UNHCRa sa kojima smo razgovarali kažu da je bilo neophodno da se odredi ko ima pravo na te pakete, s obzirom da nema dovoljno za sve, ali i da ukoliko se primeti potreba da se određenom licu ili grupi da dodatni paket, da se to uvek i čini.

U zgradi centra na gornjem spratu se nalazi prostorija od oko 60m² sa krevetima koji se daju na korišćenje tokom noći majkama sa malom decom, dok je muževima/očevima pristup zabranjen. Higijenski uslovi te prostorije su relativno zadovoljavajući, ima 26 kreveta na sprat i kako su nam rekli na jednom krevetu spava po jedna majka sa svojom decom.

Prihvatni centar u Preševu – 03.09.2015.

Opšti utisak

Drugog dana posete, u samom Prihvatnom centru je bilo oko 100 izbeglica, među kojima je bio veliki broj porodica sa malom decom. Higijenski uslovi u centru, u trenutku posete, su primetno bolji u odnosu na prethodni dan. Naime, prema dobijenim informacijama, noć pre, nakon što su veliki broj izbeglica pustili, uspeli su da srede centar, jer kako kažu kada ih ima oko 1000 to je skoro nemoguće uraditi. S druge strane, dobili smo informaciju da je za taj dan bila najavljena poseta Ministara Vulina i Stefanovića centru. Jedan od postavljenih šatora, preuređen je u dečji kutak, sa velikim brojem igraćaka. Primetno je čistije u odnosu na prethodni dan, i toaleti su čišćeni. Nismo zatekli ni jedno lice sa kojim smo dan pre obavili intervju.

U toku razgovora sa jednom porodicom, zatekli smo jedno dete od 9 godina sa samo jednom (desnom) patikom, te smo zamolili prisutne kolege iz UNICEFa da mu daju neku obuću, što je i urađeno. Na naše pitanje da li inače daju obuću, dobili smo odgovor da u principu kada primete potrebu daju, ali da to nije praksa jer nemaju dovoljno da daju svima, a kada bi se videlo da imaju, svi bi hteli. Takođe smo dobili informaciju od predstavnika Crvenog krsta da i oni poseduju obuću, ali da je ne daju jer nemaju kako da je razduže u papirima. Ponovo smo dobili informaciju, i to od odraslih muškaraca, da su neki od njih u centru već dan ipo, a da nisu dobili hranu.

I u vreme druge posete, izbeglice sa kojima je razgovor obavljen uglavnom nisu bile informisane da u prihvatilištu mogu dobiti medicinsku pomoć, da imaju pravo samo na jedan paket hrane, kao i koliko će se zadržati u prihvatilištu i da ga ne mogu napustiti dok ne završe sa prijavom u policiji. Primetno je veliko nezadovoljstvo uslovima boravka u centru.

Miratovac – 03.09.2015.

Opšti utisak

U Miratovcu je organizovan prvi prihvat izbeglica koji dolaze iz Makedonije, a koji je pod kontrolom granične policije. Železnička stanica, gde staje voz iz Makedonije sa izbeglicama je na oko 200 metara od prvog prihvatnog punkta. Na prihvatnom punktu u Miratovcu je postavljeno nekoliko velikih šatora, kontejner gde lekari pružaju medicinsku pomoć. Izbeglice mogu dobiti i vodu za piće, mada je voda na suncu i verovatno je nije moguće piti.

U trenutku posete bilo je oko 50 izbeglica, a dobili smo informaciju da je pola sata pre našeg dolaska iz Miratovca ka Preševu upućeno 450-500 izbeglica. Za vreme trajanja posete, pristiglo je još oko 200 izbeglica. Izbeglice se tu zadržavaju u proseku oko dva sata. Puštaju ih u većim grupama, idu u koloni ka Preševu. Potrebno je da pređu oko 2 kilometra peške, do autobusa koji ih prevozi do Prihvatnog centra u Preševu. Prvenstvo imaju žene sa decom. Ostali ili idu peške do Prihvatnog centra, što je na razdaljini oko 10 kilometara ili plate taksi. Postoje i vozila UNHCR-a koja se koriste u hitnim slučajevima, i za prevoz male dece.

U trenutku posete radila su dva lekara i dva pripadnika medicinskog osoblja. Sve vreme su zbrinjavali one kojima je pomoć potrebna. Po završetku pregleda, neko od medicinskog osoblja izađe iz kontejnera i na engleskog poziva sve one koji imaju zdravstveni problem da dođu, pošto nemaju prevodioca.

Osnovni podaci o izbeglicama (na osnovu obavljenih intervjuja)

U toku ovih poseta, obavljeno je 27 individualnih intervjuja, sa 22 muškaraca i sa 5 žena. Većinom su svi poreklom iz Sirije, ali ima i onih iz Avganistana, Iraka i Pakistana. Starosna struktura ispitanika je od 18 do 40 godina. Generalni utisak, vezano za uzrasnu strukturu izbeglica u centru je da su prisutne sve uzrasne kategorije od maloletne dece do starijih ljudi. Putuju čitave porodice sa decom često bebama, trudnice ali ima i onih čije su porodice razdvojene, ili putuju sami, pa se nadaju spajanju porodice kad stignu do željene destinacije. Većina ispitanika je muslimanske veroispovesti, samo jedan ispitanik je hrišćanin. Obrazovna struktura je raznolika, od studenata i fakultetski obrazovanih do onih sa osnovnom školom.

Sve ispitanice izbeglice, kao i svi trenutno u centru u Preševu čekaju da prođu postupak prijave policiji. Među ispitanima bilo je onih koji su se registrovali na putu do Srbije, i to najčešće samo u Grčkoj. Većina ima dokumenta sa sobom, mada je veliki broj onih koji ih nemaju ili su ih izgubili najčešće na putu od Turske do Grčke, koji su morali preći brodom.

Svi ispitanici žele da nastave svoj put ka zapadnoj Evropi, uglavnom žele da idu u Nemačku, Holandiju, Finsku, Švedsku, Belgiju, itd. Uglavnom svi imaju rodbinu ili prijatelje u nekoj od zemalja evropske unije. Do Srbije uglavnom dolaze prolazeći kroz Tursku, Grčku i Makedoniju.

Ranjive grupe

Među izbeglicama u Prihvatnom centru je u trenutku posete bilo mnogo porodica, majki sa malom decom i trudnica. Razgovor je obavljen i sa nekima od njih. Teško im je kada nemaju dovoljno hrane za svoju decu, i žale se na uslove u kojima deca borave. Naročito su nezadovoljne higijenom mobilnih toaleta.

Među ispitanim izbeglicama, veliki je broj onih koji su imali iskustva torture, najčešće u zemljama porekla. Kako najviše ima izbeglica iz Sirije, ta iskustva se najviše vezuju za Siriju. Česta su kidnapovanja, traženja otkupa, teška i surova fizička i psihička zlostavljanja. Najčešći navodni izvršiocu su predstavnici vojske/policije/obaveštajne službe Asadovog režima.

Manji broj je onih koji se žale na slučajeve torture u tranzitnim zemljama. U zemljama tranzita, naročito u Makedoniji, dešava se da policija preterano upotrebljava silu kako bi ih uputila i smestila u vozove za Srbiju. Kao najveće traumatsko iskustvo navode iskustvo putovanja brodom kojim dolaze od Turske do Grčke, jer su brodovi kojima ih prevoze mali i često se dešava da potonu. Mnogi su izgubili na brodu sve stvari i lična dokumenta. Jedan ispitanik, kako navodi plivao je više od sat vremena kako bi stigao do spasilačkog grčkog broda.

Iako je obavljen individualni razgovor sa 27 izbeglica, veliki broj njih je prilazio u grupama i tražio informacije i odgovore na mnoga pitanja koja ih muče. Zanimalo ih je zašto su toliko dugo u prihvatnom centru, koliko će to još da traje. Nezadovoljstvo je bilo veliko, naročito uslovima u kojima borave kao i nehigijenom. Ljudi su bili veoma uplašeni, uznemireni, umorni, pojedini i gladni. Jedina želja im je bila da dobiju dokument i da nastave dalje svoj put.

11.09.2015. – Beograd

Opšti utisak:

Tim u sastavu Vojislava Đurasinovića (demograf), Ane Janković Jovanović (pravnice) i Bojane Trivunčić (psihološkinja) je posetio park kod autobuske stanice u Beogradu, neformalno mesto okupljanja izbeglica, u pratnji prevodioca za arapski jezik. Veliki broj izbeglica je u parkovima oko stanice, oko 250, ali je taj broj приметно manji u odnosu na prethodne posete. Poseta je bila u poslepodnevnim i večernjim časovima, te je veliki broj izbeglica već otputovao

dalje ili su se spremali da otputuju dalje večernjim autobusima. Takođe, prethodnih dana je bilo hladno vreme pa je veliki broj njih potražio sklonište od kiše.

Park je u higijenskom smislu u pristojnom stanju, u toku posete bila je prisutna gradska čistoća koja je čistila park. Postavljeni su šatori gde stanovništvo može ostavljati garderobu ili pomoć za izbeglice. Po celom parku se može videti garderoba koja je donošena od strane građana. Građani i individualno dolaze i nude razne vrste pomoći, najviše garderobu izbeglicama. Studenti beogradskog univerziteta, Libijci, su se takođe samoinicijativno organizovali u pružanju pomoći u hrani, koju obezbeđuju svakog petka u nedelji. U parku su bili i Šveđani koji su se samoinicijativno organizovali i dopremili dva kamiona pomoći koju planiraju da distribuiraju na granici sa Mađarskom.

Razgovori su obavljani sa 10 izbeglica koji su poreklom iz Sirije i Avganistana. Svi su došli u Srbiju prolazeći kroz Tursku, Grčku i Makedoniju. Izbeglice iz Avganistana su prošle i kroz Iran na putu do Srbije. Svi ispitanici žele da nastave svoj put ka zapadnoj Evropi, uglavnom žele da idu u Nemačku. Uzasna struktura intervjuisanih izbeglica je raznolika, od 25 do preko 60 godina. Mnogi od njih putuju sa porodicom, ženom i decom, ima i trudnica. Mnogo je i samaca i onih čije su porodice razdvojene. Svi su ispitanici muškarci muslimanske veroispovesti. Obrazovna struktura je takođe raznolika, ima fakultetski obrazovanih ljudi kao i onih sa srednjom ili osnovnom školom. Većina ispitanih izbeglica se nije registrovala u Srbiji, samo jedna osoba se registrovala u prihvatnom centru u Preševu. Mnogi su samo dobili formular od granične policije na osnovu kojeg su mogli da kupe kartu do Beograda. Pomoć koju su dobili je uglavnom u vidu hrane i garderobe.

Ranjive grupe:

Među ispitanim izbeglicama ima i žrtava torture, koji su iskustva torture uglavnom doživeli u zemlji porekla, u Siriji. Tortura se dešavala u mestima zatvaranja gde su odvođeni nakon hapšenja od strane pripadnika vojske, policije ili obaveštajnih službi Asadovog režima. Metode torture koje se praktikuju su brutalne, podrazumevaju teška batinjanja, mučenja strujom, razne vrste vešanja.

Najveća traumatska iskustva u tranzitu se vezuju za putovanje brodom iz Turske u Grčku. Mnogi prijavljuju iskustva nehumanog tretmana od strane granične policije Makedonije. Pojedini su veoma dugo bili primorani da čekaju registraciju u Grčkoj, i do sedam dana.

Zdravstveni problemi koje pojedini prijavljuju su uglavnom akutne zdravstvene tegobe, kao što su umor, bolne noge, i većina nije dobila nikakvu zdravstvenu pomoć u Srbiji.

Ljudi su veoma umorni, iscrpljeni, traumatizovani. Pojedini su uznemireno reagovali na zvuke aviona koji su nadletali usled vojne vežbe koja se odvijala u Beogradu. Ne traže ništa i jedina želja im je da nastave svoj put.

17.09.2015. – Beograd

Opšti utisak:

Tim u sastavu Vojislava Đurasinovića (demograf) i Ane Janković Jovanović (pravnice) je u popodnevnim časovima, posetio park kod autobuske stanice u Beogradu, neformalno mesto okupljanja izbeglica, u pratnji prevodioca za arapski jezik. Veliki broj izbeglica je u parkovima oko stanice, oko 400. Prema dobijenim informacijama, za razliku od ranijih poseta, izbeglice sada ostaju u tom delu samo par sati, pa nastavljaju put dalje ili ka Mađarskoj ili ka Hrvatskoj.

Park je u higijenskom smislu u pristojnom stanju. U toku posete bile su prisutne kolege iz UNICEFa, kao i jedna kola hitne pomoći sa ekipom medicinske struke koja je pružala prvu pomoć izbeglicama koje se nalaze u ovim parkovima. Prilazili su nam građani da nas pitaju gde mogu da ostave razne vrste pomoći, najviše garderobu izbeglicama.

Razgovori su obavljani sa 11 izbeglica koji su poreklom iz Sirije i Iraka. Polovina je u Srbiju došla preko Makedonije, a druga polovina preko Bugarske. Svi ispitanici žele da nastave svoj put ka zapadnoj Evropi, uglavnom žele da idu u Nemačku, Švedsku ili Finsku. Starosna struktura intervjuisanih izbeglica je raznolika, od 18 do 40 godina. Mnogi od njih putuju sa porodicom, ženom i decom, ima i trudnica. Mnogo je i samaca i onih čije su porodice razdvojene. Svi su ispitanici muškarci, većinom muslimanske veroispovesti. Obavljen je intervju i sa dva Jezida. Obrazovna struktura je takođe raznolika, ima fakultetski

obrazovanih ljudi kao i onih sa srednjom ili osnovnom školom. Većina ispitanih izbeglica se registrovala u Srbiji, neki u Preševu, a neki na istočnoj granici (Bosilegrad i Zaječar). Pomoć koju su dobili je uglavnom u vidu hrane i garderobe, a svi su rekli da su u Srbiji prema njima svi vrlo lepo postupali, kako građani, tako i predstavnici Ministarstva unutrašnjih poslova, za razliku od policije u Bugarskoj, Grčkoj i Turskoj, sa kojom su mnogi imali problema.

Ranjive grupe:

Među ispitanim izbeglicama ima i žrtava torture, koji su iskustva torture i nehumanog tretmana uglavnom doživeli u tranzitnim zemljama, u Bugarskoj i tokom prelaza brodom od Turske do Grčke. Tortura se dešavala u mestima zatvaranja gde su odvođeni nakon hapšenja od strane komandosa ili policije. Metode torture koje se praktikuju su kako kažu, brutalne, podrazumevaju bušenje čamaca i rezervoara za benzin, nakon čega ih uz navode kako ih spašavaju, zapravo prevoze do mesta zatvaranja u kojima su pojedine držali 20 dana (njih dvoje). U Turskoj ih puštaju kada plate 25eura, pri čemu im tom prilikom uzimaju sva dokumenta, lična i putna, i izdaju im samo potvrdu da su se registrovali. Pojedine izbeglice iz Iraka su se u Turskoj predstavljali kao Sirijci, kako bi im bio bolji tretman u Turskoj.

Najveća traumatska iskustva u tranzitu se vezuju za putovanje kroz Bugarsku (oni koji su tuda došli do Srbije) i putovanje brodom iz Turske u Grčku (oni koji su do Srbije došli preko Makedonije).

Većina nije dobila nikakvu zdravstvenu pomoć u Srbiji, ali ni ne prijavljuju da imaju bilo kakvih zdravstvenih tegoba.

Ljudi su veoma umorni, iscrpljeni, traumatizovani. Ne traže ništa i jedina želja im je da nastave svoj put.

29.09.2015. – Granični prelazi: Batrovci, Šid, Berkasovo; Prihvatni centar: Principovac

Tim u sastavu Vojislava Đurasinovića (demograf), Ane Janković Jovanović (pravnica) i Bojane Trivunčić (psihološkinja) u pratnji prevodioca za arapski jezik, je bio je u celodnevnoj poseti zapadnoj granici Republike Srbije, odnosno

granici sa Hrvatskom, i to na graničnim prelazima Batrovci, Šid i Berkasovo, kao i u Principovcu, Prihvatnom centru za izbeglice.

Granični prelaz Batrovci:

Na samom graničnom prelazu nismo zatekli ni jedno lice. Prema informacijama dobijenim od strane pripadnika Ministarstva unutrašnjih poslova / granične policije, kao i lokalnog stanovništva, na tom području nema izbeglica.

Granični prelaz Šid:

Na samom graničnom prelazu nismo zatekli ni jedno lice. Prema informacijama dobijenim od strane pripadnika Ministarstva unutrašnjih poslova / granične policije, kao i predstavnika Komesarijata za izbeglice i migracije, na tom području dnevno pređe u Hrvatsku veoma mali broj izbeglica. Njih najčešće dovoze taksiji, koji ih ostave 500m pred granicu, nakon čega oni sa okolnih strana izađu iz Srbije.

Granični prelaz Berkasovo - neformalno:

Berkasovo/Bapska je neformalno mesto okupljanja izbeglica na samom izlasku iz Republike Srbije. Prisutni su predstavnici Crvenog krsta, UNHCR-a, kao i mladi volonteri iz Češke koji pripremaju tople čajeve za izbeglice i zajedno sa kolegama iz Crvenog krsta i UNHCR-a koordinišu put kojim se izbeglice dalje kreću ka Hrvatskoj. Sa druge strane „granice“, dočekuju ih Hrvatski mini busevi ili autobusi, zavisno od potrebe i postojećeg kapaciteta.

Za vreme naše posete, pristigla su 3 autobusa iz Preševa, sa oko 150 izbeglica. Navode da su prema njima jako loše postupali u Preševu, ali i pre dolaska u Srbiju. Najviše se žale na prevoz vozovima kroz Makedoniju, jer kako navode, smeštali su ih u vozove u kojima više nije bilo mesta, pa su stajali oko 7 sati. Kao najveće traumatsko iskustvo navode prevoz brodom od Turske do Grčke. Jedan ispitanik je rekao da je u državi porekla bio u zatvoru, jer su ga lažno prijavili da je učestvovao u demonstracijama.

Vidno su premoreni, uplašeni od neznanja šta ih čeka dalje, ali i prehladeni usled loših vremenskih prilika. Najviše im je potrebno nešto toplo da popiju i pojedju, kabanice i kese.

Prihvatni centar Principovac:

Predstavnici Komesarijata za izbeglice i migracije su nas dočekali, sproveli kroz centar i objasnili proceduru ulaska i izlaska iz prihvatilišta. Prema dobijenoj informaciji od strane predstavnika Komesarijata, noć pre naše posete, u Principovac je došlo nekoliko izbeglica taksijem, samo su prespavali i nastavili dalje. Predstavnici Komesarijata, kada dodje grupa izbeglica, o tome obavestavaju Crveni krst i lokalnog lekara, a koji potom dolaze da pruže pomoć. Crveni krst i ostavi potrebne zalihe da imaju u Prihvatnom centru. Prema dobijenim informacijama, lekar je prisutan svakog dana, nekada je lokalni lekar iz Doma zdravlja u Šidu, a prisutne su i kolege iz IAN-a (Medjunarodna mreža pomoći) sa svojim lekarskim timom, a koji između ostalog obuhvata i psihologa.

U vreme posete, uslovi u Prihvatnom centru su dobri. Kapacitet samog centra je do 250 mesta. Centar je zatvorenog tipa. Obezbeđen je veliki broj ležajeva i posteljine. Voda u samom centru nije pogodna za piće. Trenutno nije obezbeđeno grejanje, ali kako smo saznali, centar ima svoju kotlarnicu na čijoj popravci se upravo radi, te se nadaju da će za najviše nedelju dana imati mogućnost grejanja. Prioritet pri ulasku u centar se daje porodicama ili ženama sa malom decom. Porodice (žene sa decom) se smeštaju po sobama, a muškarci se smeštaju u holu gde postoje poljski kreveti.

Ispred samog centra, u dvorištu, postavljeno je nekoliko šatora koje je donirao Crveni krst, a koji imaju pod, i nekoliko ležajeva unutra. Oni se trenutno, zbog loših vremenskih uslova, ne koriste.

Dana kada je obavljena poseta u Principovac je stigao jedan autobus sa izbeglicama, njih 69. Iako je kapacitet centra veći u proseku u toku dana stige jedan do dva autobusa sa izbeglicama, ostali autobusu se direktno usmeravaju na prelaz Babska. U centru se izbeglice zadržavaju dva do tri sata i nakon toga autobusima se odvoze do prelaza Babska.

Osnovni podaci o izbeglicama (na osnovu obavljenih intervju)

U toku ovih poseta, obavljeno je 24 individualnih intervju, sa 22 muškaraca i sa 2 žene. Većinom su svi poreklom iz Sirije, ali ima i onih iz Avganistana, Iraka i Pakistana. Starosna struktura ispitanika je od 17 do 58 godina. Generalni utisak, vezano za uzrasnu strukturu izbeglica u centru je da su prisutne sve uzrasne kategorije od maloletne dece do starijih ljudi, ali je mnogo češća mlađa populacija. Putuju čitave porodice sa decom često bebama, trudnice ali ima i

onih čije su porodice razdvojene, ili putuju sami, pa se nadaju spajanju porodice kad stignu do željene destinacije. Većina ispitanika je muslimanske veroispovesti, samo jedan ispitanik je hrišćanin. Obrazovna struktura je raznolika, od studenata i fakultetski obrazovanih do onih sa osnovnom školom.

Među ispitanima bilo je onih koji su se registrovali na putu do Srbije, i to najčešće u Grčkoj i Makedoniji. Većina ima dokumenta sa sobom. Mnogi su se registrovali u Preševu, i većina se žali da su čekali i do 15 sati na registraciju.

Svi ispitanici žele da nastave svoj put ka zapadnoj Evropi, uglavnom žele da idu u Nemačku, Holandiju, Finsku, Švedsku, itd. Uglavnom svi imaju rodbinu ili prijatelje u nekoj od zemalja evropske unije. Do Srbije uglavnom dolaze prolazeći kroz Tursku, Grčku i Makedoniju.

Ranjive grupe

Među izbeglicama koje smo zatekli na neformalnom mestu okupljanja u Berkasovu bilo je mnogo porodica i majki sa malom decom. U Principovcu su između ostalog identifikovane i izbeglice koje imaju iskustva torture u zemlji porekla. Sve žrtve torture su poreklom iz Sirije i prijavljuju da su torturu doživele od strane pripadnika Asadovog režima.

10.10.2015. – Beograd

Opšti utisak:

Tim u sastavu Vojislava Đurasinovića (demograf) i Ane Janković Jovanović (pravnice) je u prepodnevnom časovima, posetio parkove i okolini autobuske stanice u Beogradu, neformalna mesta okupljanja izbeglica u Beogradu, u pratnji prevodioca za arapski jezik. Primećen je znatno manji broj prisutnih izbeglica, oko 40. Prema dobijenim informacijama, izbeglice ostaju u tom delu samo par sati, pa nastavljaju put dalje ili ka Mađarskoj ili ka Hrvatskoj.

Park je u higijenskom smislu u pristojnom stanju. Kako je poseta obavljena u subotu, od prisutnih organizacija ili institucija koje bi pružale pomoć izbeglicama, bili su prisutna samo jedna kola hitne pomoći sa ekipom medicinske struke koja je pružala prvu pomoć izbeglicama koje se nalaze u ovim parkovima i okolini.

Razgovori su obavljani sa 7 izbeglica, od kojih su neki Kurdi iz Sirije, a ostali su iz Avganistana. Svi ispitanici su u Srbiju došli preko Turske i Bugarske. Svi ispitanici žele da nastave svoj put ka zapadnoj Evropi, i svi ispitanici žele da idu u Nemačku. Starosna struktura intervjuisanih izbeglica je raznolika, od 17 do 35 godina. Većinom putuju bez porodica, nekima su porodice ostale u domovini, a nekima je porodica već u željenoj zemlji utočišta. Svi ispitanici su muškarci, muslimanske veroispovesti. Obrazovna struktura je raznolika, ima ljudi sa srednjom ili osnovnom školom, kao i osoba bez obrazovanja. Većina ispitanih izbeglica se registrovala u Srbiji, i to na istočnoj granici (Bosilegrad i Pirot). Pomoć koju su dobili je uglavnom u vidu hrane i garderobe, a svi su rekli da su u Srbiji prema njima svi vrlo lepo postupali, kako građani, tako i predstavnici Ministarstva unutrašnjih poslova, za razliku od policije u Bugarskoj, gde su mnogi imali problema.

Ranjive grupe:

Među ispitanim izbeglicama ima i žrtava torture, koji su iskustva torture i nehumanog tretmana uglavnom doživeli u Bugarskoj. Torturu su, prema dobijenim informacijama, izvršavali pripadnici policije, koji su ih hapsili, uzimali im novac i mobilne telefone, te su ih puštali tek nakon što obećaju da neće ići u Nemačku.

Većina nije dobila nikakvu zdravstvenu pomoć u Srbiji, ali ni ne prijavljuju da imaju bilo kakvih zdravstvenih tegoba.

Ljudi su veoma umorni, iscrpljeni, traumatizovani. Ne traže ništa i jedina želja im je da nastave svoj put.

16.10.2015. – Beograd

Opšti utisak:

Tim u sastavu Vojislava Đurasinovića (demograf), Ane Janković Jovanović (pravnice) i Bojane Trivunčić (psihološkinje) je posetio parkove i okolinu autobuske stanice u Beogradu, neformalna mesta okupljanja izbeglica u Beogradu, u pratnji prevodioca za arapski jezik.

Primećen je znatno manji broj prisutnih izbeglica, oko 30, svi iz Avganistana.

U parku između dolaznih i odlaznih perona autobuske stanice se ne nalaze izbeglice, odnosno sada su svi premešteni u park ispred Ekonomskog fakulteta. S druge strane, kontejner Crvenog krsta i Info pult se i dalje nalaze u parku između perona.

Primećeno je jedno vozilo hitne pomoći, gde izbeglice mogu dobiti prvu medicinsku pomoć.

Park je u higijenskom smislu u pristojnom stanju.

Primetno je manji broj žena i dece.

Kako među prisutnim izbeglicama nismo zatekli ni jedno lice koje govori niti arapski niti engleski jezik, prilikom ove posete nije popunjen ni jedan upitnik. Za naredne posete neformalnim mestima okupljanja izbeglica u Beogradu, organizovaćemo prevodioca za farski jezik.

21.10.2015. – Beograd

Opšti utisak:

Tim u sastavu Vojislava Đurasinovića (demograf) i Bojane Trivunčić (psihološkinja) je posetio parkove i okolinu autobuske stanice u Beogradu, neformalna mesta okupljanja izbeglica u Beogradu, u pratnji prevodioca za farski. Primećen je manji broj izbeglica, oko 30. Uglavnom su svi iz Avganistana, muškarci, mlađe starosne dobi. Izbeglica nema u parku kod perona, okupljeni su u drugom parku kod ekonomskog fakulteta.

Park je u higijenskom smislu u veoma dobrom stanju. Odnosno, travnate površine su očišćene, nema više ni jednog šatora. Kako smo saznali od većine izbeglica sa kojima smo razgovarali, oni uglavnom spavaju u Centru u Krnjači, ali preko dana dođu u park. Informisali smo ih o njihovim pravima koje imaju u Centru i kome da se obrate u slučaju kršenja istih. Mnogi od njih su ostali bez novca i telefona, koje im je, kako kažu otela bugarska policija.

Razgovori su obavljani sa 11 izbeglica koji su svi poreklom iz Avganistana. Većina njih je u Srbiju ušla preko Bugarske, i uglavnom su se svi registrovali u policijskoj stanici u Pirotu. Svi žele da nastave put ka zemljama zapadne Evrope, i uglavnom je željena destinacija Nemačka. Starosna struktura ispitanika je

između 17 i 60 godina, muškog su pola. Svi su muslimanske veroispovesti. U pitanju su Uzbeki, Tadžici i Paštuni. Uglavnom svi putuju bez svojih porodica, samo je jedan od svih intervjuisanih išao sa porodicom, ženom i malim detetom. Dete ima zdravstvenih problema koji zahtevaju bolničko lečenje (ima problem sa želucem, operisan je u Avganistanu). Zdravstvena pomoć im je pružena kao i savet da idu u bolnicu, ali oni žele da nastave svoj put što pre.

Pomoć koju su dobili je uglavnom u vidu hrane i garderobe, a svi su rekli da su u Srbiji prema njima svi vrlo lepo postupali, kako građani, tako i predstavnici Ministarstva unutrašnjih poslova. Mnogi su dobili i zdravstvenu pomoć i veoma su zadovoljni uslugama koje su imali.

Ranjive grupe:

Od 11 ispitanika njih 9 je imalo iskustvo torture. Neki od njih su doživeli torturu u Avganistanu i to uglavnom od strane Talibana ili pripadnika vojske ISIS-a. Većina ispitanih izbeglica kojisu u Srbiju ušli preko Bugarske je doživela torturu od strane bugarske policije. Mnogi su bili u zatvoru zbog ilegalnog prelaska granice, neki i 2 meseca. Kažu da im je bugarska policija otela novac koji su imali kao i mobilne telefone. Većina tvrdi da su ih u zatvoru tukli i maltretirali. Prijavljuju da su tučeni pendrecima svako veče. U zatvorima su i maloletna deca bez pratnje roditelja ili staratelja. Jedan od izbeglica sa kojima je obavljen razgovor je tražio pomoć za svog rođaka koji ima 16 godina i nalazi se u zatvoru u Bugarskoj. Dao nam je njegovo ime i prezime kao i ime i telefon prevodioca pomoću kojeg se može stupiti u kontakt sa dečakom. Jako je zabrinut za njega i brine šta će se sa njim desiti.

Ime dečaka je: Rafiollah Habib, a ime oca: Zarhabib

Telefon i podaci prevodioca: Aimal Haidar Han, Bulgaria Ruse, Opalchenska 10 street, block 308a, floor 3 ap 9, 00359885311280

Ljudi su veoma umorni, iscrpljeni, traumatizovani. Ne traže ništa i jedina želja im je da nastave svoj put.

30-31.10.2015. – Preševo (Prihvatni centar) i Miratovac (Kamp za prihvatanje izbeglica)

Tim u sastavu Vojislava Đurasinovića (demograf), Ane Janković Jovanović (pravnica) i Bojane Trivunčić (psihološkinja) u pratnji prevodioca za farski i arapski jezik, je bio je u dvodnevnoj poseti Prihvatnom centru za izbeglice u Preševu kao i kampu za prihvatanje izbeglica koji iz Makedonije dolaze u Srbiju, u Miratovcu.

Prihvatni centar u Preševu - 30.10.2015.

Opšti utisak

Prema informaciji koju smo dobili od predstavnika Komesarijata i Ministarstva unutrašnjih poslova, dan pre naše posete u samom centru i ispred centra je bio mnogo veći broj izbeglica nego na dan naše posete. U trenutku posete u samom centru bilo je oko 100 izbeglica, dok je ispred samog centra bilo oko 300 izbeglica. Među njima je veliki broj porodica sa malom decom.

Prihvatni centar je i dalje ograđen, policija kontroliše ulazak i izlazak iz centra. Prilikom ulaska u centar, oni koji imaju pravo na pomoć Crvenog krsta, dobijaju kupone (žene, deca i stari). Oni koji sa sobom imaju dokumenta mogu odmah da pristupe registraciji, dok oni koji nemaju dokumenta, čekaju u redu da popune upitnik granične policije, pa tek onda mogu da pristupe postupku registracije. Prioritet kako pri ulasku u centar, tako i za odlazak direktno na registraciju, daje se porodicama ili ženama sa malom decom, trudnicama i invalidima.

U zgradi centra gde se sprovodi postupak registracije, odnosno izražavanja namere traženja azila, ima dosta veći broj pripadnika Ministarstva unutrašnjih poslova, veći broj računarske opreme, te sam postupak se odvija mnogo brže nego prilikom naše prethodne posete. Primitili smo da od momenta ulaska u centar, isti napuštaju u roku od oko 30 minuta.

U okolini samog centra, nalazi se veliki broj autobusa koji izbeglice koje su izrazile nameru traženja azila, prevoze od Preševa za Šid. Prema informacijama koje smo dobili, za razliku od ranije, kada je karta bila oko 35 EUR, sada autobuska karta do Šida iznosi između 25 i 30 EUR, i obavezno je izdavanje fiskalnog računa.

U vreme posete, uslovi u Prihvatnom centru su zadovoljavajući. Povećan je broj šatora, koji su u trenutku posete bili prazni, ali ih trenutno pripremaju za predstojeći hladni period. Higijenski uslovi su dosta bolji nego prilikom

prethodne posete. Postavljeno je više mobilnih toaleta, kao i dva šatora u kojima trudnice i majke sa malom decom mogu da provedu neko vreme, da se odmore, deca da se igraju, i da se presvuku bebe.

U Centru je prisutan i lekar, i to svakog dana, mada mnogi od izbeglica sa kojima je razgovor obavljen ne znaju da mogu dobiti medicinsku pomoć u centru, premda većina se ni ne žali na zdravstveno stanje. Jednu majku koja se žalila da joj je dete bolesno, odveli smo do lekara koji su joj odmah pružili medicinsku pomoć. Primetili smo jednu trudnicu kako leži na podu centra, te smo je sproveli preko reda na postupak izražavanja namere traženja azila. Crveni krst je takođe stalno prisutan sa kontejnerima u kojima se nalazi hrana, voda i osnovni farmaceutski i higijenski proizvodi.

Izbeglice deluju veoma umorno i uznemireno. Koristili su priliku da dobiju od nas što više informacija, i to kako u vezi sa njihovim boravkom u samom centru, tako i u vezi njihovih prava dok borave u Srbiji, ali i u vezi sa njihovim daljim putovanjem do zemlje njihovog utočišta. Većina je zabrinuta zbog davanja otisaka prstiju, kao i zbog informacija o mogućnosti readmisije u Srbiju.

Prihvatni centar u Preševu – 31.10.2015.

Opšti utisak

Drugog dana posete, u samom Prihvatnom centru je bilo oko 150 izbeglica, dok je ispred centra bilo oko 600 izbeglica, među kojima je bio veliki broj porodica sa malom decom.

I u vreme druge posete, izbeglice sa kojima je razgovor obavljen uglavnom nisu bile informisane da u prihvatilištu mogu dobiti medicinsku pomoć. Prema dobijenim informacijama, veoma su zadovoljni postupanjem prema njima u Srbiji, i to kako od strane lokalnih stanovnika, tako i od pripadnika Ministarstva unutrašnjih poslova i Komesarijata.

Miratovac – 31.10.2015.

Opšti utisak

U Miratovcu je organizovan prvi prihvat izbeglica koji dolaze iz Makedonije, a koji je pod kontrolom granične policije. Železnička stanica, gde staje voz iz Makedonije sa izbeglicama je na oko 200 metara od prvog prihvatnog punkta.

Na prihvatnom punktu u Miratovcu je postavljeno nekoliko velikih šatora, kontejner gde lekari pružaju medicinsku pomoć.

Na samom ulasku u kamp, postavljena su brojila, te prema dobijenim informacijama, trebalo bi da postoji tačan podatak o broju lica koja tuda prolaze. U trenutku posete bilo je oko 30 izbeglica, a dobili smo informaciju da je pola sata pre našeg dolaska iz Miratovca ka Preševu krenulo oko 400 izbeglica. Za vreme trajanja posete, pristiglo je još oko 150 izbeglica. Izbeglice se tu nezadržavaju duže vreme, osim eventualno tokom noći. Prisutne su kolege iz Međunarodne organizacije za migracije (IOM), koje svojim vozilima prevoze majke sa malom decom, trudnice, stare i invalide do centra u Preševu. Ostali idu peške, i to oko 2 kilometra, gde ih čekaju autobusi koji prevoze do Prihvatnog centra u Preševu. Prvenstvo imaju žene sa decom. Ostali ili idu peške do Prihvatnog centra, što je na razdaljini oko 10 kilometara ili plate taksi. Postoje i vozila UNHCR-a koja se koriste u hitnim slučajevima, i za prevoz male dece.

Kako su nas informisale kolege iz IOM-a prevoz za majke i decu kao i za druge ugrožene se odvija do 17 časova. Prema informacijama koje smo dobili dešava se da i noću dolaze porodice sa malom decom te bi bilo korisno da postoji mogućnost prevoza za izbeglice i u toku večeri i noći.

Osnovni podaci o izbeglicama (na osnovu obavljenih intervjua)

U toku ovih poseta, obavljeno je 31 individualnih intervjua, sa 30 muškaraca i sa 1 ženom. Većinom su svi poreklom iz Sirije i Avganistana, ali ima i onih iz Irana. Starosna struktura ispitanika je od 16 do 40 godina. Generalni utisak, vezano za uzrasnu strukturu izbeglica u centru je da su prisutne sve uzrasne kategorije od maloletne dece do starijih ljudi. Putuju čitave porodice sa decom često bebama, trudnice ali ima i onih čije su porodice razdvojene, ili putuju sami, pa se nadaju spajanju porodice kad stignu do željene destinacije. Većina ispitanika je muslimanske veroispovesti, samo dva ispitanika su ateisti. Obrazovna struktura je raznolika, od studenata i fakultetski obrazovanih do onih sa osnovnom školom.

Sve ispitane izbeglice, kao i svi trenutno u centru u Preševu čekaju da prođu postupak prijave policiji. Među ispitanima bilo je onih koji su se registrovali na putu do Srbije, i to najčešće u Grčkoj i/ili Makedoniji. Većina nema dokumenta sa sobom.

Svi ispitanici žele da nastave svoj put ka zapadnoj Evropi, uglavnom žele da idu u Nemačku, Holandiju, Finsku, Švedsku, Belgiju, itd. Do Srbije uglavnom dolaze prolazeći kroz Tursku, Grčku i Makedoniju.

Ranjive grupe

Među izbeglicama u Prihvatnom centru je u trenutku posete bilo mnogo porodica, majki sa malom decom i trudnica.

Među ispitanim izbeglicama, veliki je broj onih koji su imali iskustva torture, najčešće u tranzitnim zemljama (Iran i Turska), ali je bilo i onih koji su slučajeve torture doživeli u zemljama porekla. Najviše su nam pominjali da su ih pripadnici policije tukli u Iranu kada su u pitanju izbeglice iz Avganistana kao i u Turskoj. Često spominju i pretnje i nasilje koje su doživeli od pripadnika Talibana i ISISa.

Iako je obavljen individualni razgovor sa 31 izbeglicom, veliki broj njih je prilazio u grupama i tražio informacije i odgovore na mnoga pitanja koja ih muče. Jedina želja im je bila da dobiju dokument i da nastave dalje svoj put.

08.11.2015. – Beograd

Opšti utisak:

Tim u sastavu Vojislava Đurasinovića (demograf), Ane Janković Jovanović (pravnica) i Bojane Trivunčić (psihološkinja) je posetio park kod Ekonomskog fakulteta u Beogradu, neformalno mesto okupljanja izbeglica u Beogradu, u pratnji prevodioca za farsi. Poseta je obavljena u jutarnjim časovima i u parku je bio manji broj izbeglica, manje od 10. Nesto kasnije, oko podneva taj broj se povećao ali nije ih bilo više od 20. Uglavnom su svi iz Avganistana, muškarci, mlađe starosne dobi.

Razgovori su obavljani sa 9 izbeglica koji su svi poreklom iz Avganistana. Kako smo saznali od većine izbeglica sa kojima smo razgovarali, oni uglavnom spavaju u Centru u Krnjači, ali preko dana dolaze u park. Svi su u Srbiju ušli preko Bugarske, i svi su se registrovali u policijskoj stanici u Pirotu. Svi žele da nastave put ka zemljama zapadne Evrope, i uglavnom su željene destinacije Nemačka, Švedska, Norveška. Starosna struktura ispitanika je između 17 i 30 godina. Svi su muslimanske veroispovesti. Svi putuju bez svojih porodica.

Pomoć koju su dobili je uglavnom u vidu hrane i garderobe, a svi su rekli da su u Srbiji prema njima svi vrlo lepo postupali, kako građani, tako i predstavnici Ministarstva unutrašnjih poslova. Mnogi su dobili i zdravstvenu pomoć u centru u Krnjači i veoma su zadovoljni uslugama koje su imali. Kako smo saznali do sada ih niko nije uputio o pravima koje imaju dok borave na teritoriji Srbije, te smo im dali sve potrebne pravne savete.

Ranjive grupe/Žrtve torture/nasilja:

6 intervjuisanih izbeglica je u Bugarskoj provelo 5 dana u kućnom pritvoru/zatvoru koji kako kažu drži mafija. Tvrde da su ih tukli, da su im oteli sav novac i telefone. Pušteni su kada je u kuću u kojoj su bili zatvoreni došao glavni krijumčar kojem su ranije platili da ih sprovede kroz Bugarsku. Nekima od njih su bile vidljive ogrebotine po licu i nosu.

Dvojica intervjuisanih izbeglica su bili 10 dana u zatvoru u Sofiji u Bugarskoj. Tvrde da ih je policija tukla, uzela novac i telefone.

Uglavnom niko od njih nije imao iskustva torture u Avganistanu, ali su trpeli pretnje od Talibana i mnogi su otišli kako bi izbegli prisilnu mobilizaciju od strane Talibana.

U parku je bilo i maloletnika koji su u grupi izbeglica sa kojima putuju.

10.11.2015. – Beograd

Opšti utisak:

Tim u sastavu Vojislava Đurasinovića (demograf), Ane Janković Jovanović (pravnica) i Bojane Trivunčić (psihološkinja) je posetio park kod ekonomskog fakulteta u Beogradu, neformalno mesto okupljanja izbeglica u Beogradu, u pratnji prevodioca za farsi. Poseta je obavljena u jutarnjim časovima i u parku je bio manji broj izbeglica, manje od 10. Kasnije se broj izbeglica povećao ali ih je i dalje bilo malo. Svi intervjuisani su poreklom iz Avganistana i za razliku od prošle posete svi su stigli u Beograd dan pre. Svi su se registrovali u policiji ali nisu bili u centru za azil u Krnjaci.

Razgovori su obavljeni sa 8 izbeglica, Avganistanaca. Sedmorica su ušli u Srbiju preko Bugarske, samo jedan je došao preko Makedonije. Uglavnom žele da

nastave put ka zemljama zapadne Evrope, poneki su izjavljivali da bi rado ostali i u Srbiji ali da ne žele da žive u izbegličkom kampu. Zemlje u koje žele da idu su Nemačka, Švedska, Italija. Svi su mlađji, od 17 do 25 godina, samo je jedan od 46 godina. Oni koji imaju porodice ostavili su ih u Avganistanu i svi putuju sami.

Pomoć koju su dobili je uglavnom u vidu hrane i garderobe, a svi su rekli da su u Srbiji prema njima svi vrlo lepo postupali. Neki su dobili i zdravstvenu pomoć u parku ali nisu zadovoljni jer su dobili malo lekova. Pomoć koja im je potrebna je garderoba i obuća. Upućeni su na Miksalište gde mogu dobiti pomoć u garderobi i dobili su pravne informacije šta im omogućava registracija i gde mogu da odu kako bi imali adekvatan smeštaj.

Ranjive grupe/Žrtve torture/nasilja:

Pojedini intervjuisani koji su u Srbiju dosli preko Bugarske tvrde da su bili u zatvoru u Sofiji gde su ih tukli i uzeli novac i telefon. Drugi koji su takođe došli preko Bugarske, nisu bili u zatvoru ali tvrde da su pucali na njih.

Niko od njih nije imao iskustva torture u Avganistanu, ali su doživeli pretnje od Talibana i pripadnika ISIS-a.

U parku je bilo i maloletnika koji su u grupi izbeglica sa kojima putuju.

18.11.2015. – Beograd

Opšti utisak:

Tim u sastavu Vojislava Đurasinovića (demograf), Ane Janković Jovanović (pravnica) i Bojane Trivunčić (psihološkinja) je posetio park kod ekonomskog fakulteta u Beogradu, neformalno mesto okupljanja izbeglica u Beogradu, u pratnji prevodioca za farsi. U vreme posete u parku nema veliki broj izbeglica, njih oko 30. Svi intervjuisani su poreklom iz Avganistana, registrovali su se u policiji, nisu su bili u Centru za azil. Neki od njih su rekli da su spavali u parku. Svi su prošli kroz Bugarsku na putu dovdde. Neki od njih nisu znali kroz koju zemlju su prošli dolazeći preko Turske, jer su ih krijumčari vodili noću i nisu bili informisani kuda prolaze. Išli su peške kroz šume.

Razgovori su obavljani sa 9 izbeglica. Uglavnom žele da nastave put ka zemljama zapadne Evrope. Zemlje u koje žele da idu su Nemačka ili bilo koja zemlja zapadne Evrope koja bi primila izbeglice iz Avganistana. Svi intervjuisani su mlađi, muškarci su, i čak i oni koji imaju porodice putuju sami.

Pomoć koju su dobili je uglavnom u vidu hrane i garderobe i to su dobili u Miksalištu u Beogradu. Neki su dobili i zdravstvenu pomoć. Kažu da im pravna pomoć nije potrebna i da su im poznata njihova prava dok borave u Srbiji.

Ranjive grupe / Žrtve torture / nasilja:

Pojedini intervjuisani koji su u Srbiju dosli preko Bugarske tvrde da su bili u zatvoru u Bugarskoj, da su dobili batine od policije, i da su im uzeli novac i telefon. Drugi koji su takođe došli preko Bugarske, nisu bili u zatvoru ali su ih jurili sa psima i tvrde da poneki imaju i ujede od pasa.

Jedna grupa intervjuisanih izbeglica tvrdi da su im policajci na granici kad su se registrovali u Srbiji naplatili 20 EUR-a dobijanje potvrde o registraciji.

Niko od njih nije imao iskustva torture u Avganistanu, ali su doživeli pretnje od Talibana i pripadnika ISIS-a.

U parku je bilo i maloletnika koji su u grupi izbeglica sa kojima putuju.

25.11.2015. – Beograd

Opšti utisak:

Tim u sastavu Vojislava Đurasinovića (demograf) i Bojane Trivunčić (psihološkinja) je posetio park kod ekonomskog fakulteta u Beogradu, neformalno mesto okupljanja izbeglica u Beogradu, u pratnji prevodioca za farski. Bilo je hladno vreme i u parku je bilo nešto manje izbeglica nego inače.

Razgovori su obavljani sa 6 izbeglica koji su svi poreklom iz Avganistana. Svi su u Srbiju ušli preko Bugarske i žele da nastave svoj put ka zapadnoj Evropi. Željene destinacije su uglavnom Nemačka, Italija, Belgija, itd. Svi su smešteni u Krnjači, tamo su spavali a preko dana su došli u park. Hranu, odeću i obuću su dobili u Miksalištu i uglavnom su zadovoljni kako se prema njima ophode u Srbiji. Pojedini su se žalili da su jako dugo čekali (4 sata) u Pirotu, ispred policijske stanice na registraciju, bez vidljivog i jasnog razloga. Procedura

registracije je po njihovoj proceni bila veoma spora, i mnogo su brže završavali sa registracijom izbeglice iz Sirije. Svi ispitanici su mlađi, u ranim dvadesetim i mlađi. Uglavnom su neoženjeni, a i oni koji imaju porodicu putuju sami, porodice su im ostale u Avganistanu. Uglavnom nemaju zdravstvenih problema. Zdravstvene tegobe onih koji su ih imali su bile blaže prehlade i dobili su medicinsku pomoć u kampu u Krnjači. Putuju bez ličnih dokumenata, većina se registrovala u Bugarskoj, a svi ispitanici su se registrovali u Srbiji.

Ranjive grupe/Žrtve torture/nasilja:

Sve izbeglice sa kojima je obavljen intervju su imali iskustva lošeg tretmana ili torture od strane bugarske policije. Većina njih je bila u zatvoru – od 20 dana do mesec dana i svi prijavljuju da su bili tučeni, da su im uzeti telefon i sav novac, čak i stvari. Mali broj njih koji nisu bili u zatvoru tvrde sa su bili pretučeni na granici od bugarske policije i da su ih gonili sa psima. Jedan ispitanik je vraćen iz Bugarske u Tursku, pa je ponovo ušao u Bugarsku.

U zemlji porekla većina ima iskustva nasilja od strane Talibana ili pripadnika ISISa. Svi su doživljavali pretnje smrću od istih, ucene i pretnje da će im ubiti članove porodice. Naročito su se osećali ugroženo ispitanici koji su radili u vojsci, pri vladi što pripadnici ISISa i Talibana nikako ne odobravaju. Tvrde da su morali da izađu iz zemlje jer bi ih u suprotnom ubili.

02.12.2015. – Beograd

Opšti utisak:

Tim u sastavu Vojislava Đurasinovića (demograf) i Bojane Trivunčić (psihološkinja) je posetio park kod Ekonomskog fakulteta u Beogradu, neformalno mesto okupljanja izbeglica u Beogradu, u pratnji prevodioca za farsi. U parku kao i inače nema mnogo izbeglica.

Razgovori su obavljani sa 5 izbeglica koji su svi poreklom iz Avganistana. Svi su u Srbiju ušli preko Bugarske i žele da nastave svoj put ka zapadnoj Evropi. Željene destinacije su uglavnom Nemačka, Italija, Belgija, itd. Intervjuisani nisu smešteni u Krnjači, neki od njih su spavali u parku neki kod Miksališta. Hranu, odeću i obuću su dobili u Miksalištu i uglavnom su zadovoljni kako se prema njima ophode u Srbiji. Svi ispitanici su mlađi, u ranim dvadesetim i mlađi.

Uglavnom su neoženjeni, a i oni koji imaju porodicu putuju sami, porodice su im ostale u Avganistanu. Jedan ispitanik je sa 4 dece krenuo na put. Uglavnom nemaju zdravstvenih problema. Ako su i imali dobili su već zdravstvenu pomoć. Putuju bez ličnih dokumenata, većina se registrovala u Bugarskoj, a svi ispitanici su se registrovali u Srbiji.

Ranjive grupe/Žrtve torture/nasilja:

Troje izbeglica sa kojima je obavljen intervju su imali iskustva lošeg tretmana od strane bugarske policije. Kažu i da su bili u zatvoru u Pakistanu i u Iranu. Kao i većina drugih Avganistanaca koji prolaze kroz Bugarsku tvrde da su pretučeni, da im je otet novac i mobilni telefon.

U zemlji porekla većina ima iskustva nasilja od strane Talibana ili pripadnika ISISa, najviše u vidu pretnji.

10.12.2015. – Beograd

Opšti utisak:

Tim u sastavu Vojislava Đurasinovića (demograf) i Bojane Trivunčić (psihološkinja) je posetio park kod Ekonomskog fakulteta u Beogradu, neformalno mesto okupljanja izbeglica u Beogradu, u pratnji prevodioca za Farsi. U parku kao i inače nema mnogo izbeglica.

Razgovori su obavljani sa 5 izbeglica koji su svi poreklom iz Avganistana. Svi su u Srbiju ušli preko Bugarske i žele da nastave svoj put ka zapadnoj Evropi. Željene destinacije su uglavnom Nemačka, Italija, Belgija, itd. Neki od izbeglica su smešteni u Krnjači, neki su stigli dan pre intervjuja. Uglavnom su svi bili u Miksalištu i tamo su dobili hranu, odeću i obuću. Zadovoljni su kako se prema njima opходе u Srbiji. Svi ispitanici su muškarci, mlađi, u ranim dvadesetim. Uglavnom su neoženjeni, a i oni koji imaju porodicu putuju sami, porodice su im ostale u Avganistanu. Nemaju zdravstvenih problema. Putuju bez ličnih dokumenata, većina se registrovala u Bugarskoj, a svi ispitanici su se registrovali u Srbiji. Kako svi žele da nastave svoj put ka nekoj drugoj zemlji utočišta, nije im potrebna pravna pomoć ovde, ali će im biti potrebna u željenom utočištu.

Ranjive grupe/Žrtve torture/nasilja:

Dvojica izbeglica sa kojima je obavljen intervju su imali iskustva torture od strane bugarske policije. Kao i većina drugih Avganistanaca koji prolaze kroz Bugarsku tvrde da su pretučeni, da im je otet novac i mobilni telefon.

U zemlji porekla većina ima iskustva nasilja, pretnji od strane Talibana ili ISISa.